

Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ւ Ւ Ն

Գ Ո Ր Ծ Ն Ը Կ Ը Ն

Հայկական գրոց բարբառոյ ըստ իւրաքանչիւր կանոնաց
նորոգ քերականութեան աւանդելոյ 'ի Հ. Սրբանիսէ
Չալճեանց 'ի Սիսիթարեան Սիաբանութենէ:

Դ Ս Ե Ն Ն Ը

Դ Տպարանի Սիսիթարեան Հայոց

1 8 2 9.

ՅԱՌԱՋԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ :

Ինչպէս որ Բարեմիս իարարացոյն իրան ձոր շերտիս
 ուլեան յառաջագանուլեանս Դժ Խոսարացի էին, շերտ
 իանուլեան իանանիւրան իւօրէ աշխարհաբար ու արաջիւրէն
 իօսիւր ու պարսնալիւնիւր պարէ՛ Գրաբառ Լարգանիւ-
 լու հասար, ասարածոյ յաջողուլեանէն իարարելիս :

Ան իարարացոյ յայտի իրաւանի որ, ձոր սորձողիւ-
 լը աս Գրին ասարձողուլեանէն շոր Գիւրու իրան
 ասար իրլու, ինչու որ Գիւրածինն արդէն Գիւրին իրան
 Լարգանիւ, իսկ չեգիւրածինն Լուանշանիւրով (Լաւանիւ-
 լով) արաջ Գրած էին, անոնիւ իւ հողձանիւրով, Բար
 իւ իանարհանիւրով, Երբէն ար արհող ոճը, ձերձողիւ ինչ
 որ հարիւսար է շարարելու Բարացոյն իւ : Իայ ինչ որ
 շերտիանուլեան ասըն ասին Դժ Բիւրան արձիւլու հասար
 իան, անոն, չիլիւնիւր, որդիս Գիւրիւրիւր ձոր ասիւլ-
 իւ ունիւնան արձանինն Դարիւրինն պահելու : Լու Երանու-
 լը արաջով իրելուրացիւ Լարգանիւլը, Դնչ զոյլ աշ-
 իւրիւր Գիւրուարուս իրան Գիւրիւլ :

Ըեպիս Գիւրս է իրաւը Գիւրիւլ, որ աշիւրիւրիւր
 Դնա՛ իան իւ Լուրլ Բան Լարգանիւլով Գրաբառ լիւան
 չին իրան արձիւլ, անոր հասար Լարուարցի էրին արձիւր-
 իւրան Երիւ Երիւ հարարի Դժ իանանիւր իրին արաջին
 լիւլու Գիւր լիւլ Լարգանիւլու հասար իօսիւր ու պարս-
 նալիւնիւր, որ իան իւ արձանի Դժ արձիւլ իւ ձորին ու

որոք ընդունին հանձնելիսն զլոյս : Բայց Տէր անշլէրպիւնէրս աս
բիշն աս լիւ որ ասէի հառաքելութեամբ ընկու ըլլան, շատ
Տէր օգուտս իրաւանին : Սնանաւանդ ասոնց զլոյս զարժէլն
Երեւ, իրնան զանապառն պատահութիւննէր աս զարդեպէն ըսել,
ու իրենի իրենցիկ գրաւաւ լաւագանիւ : Սէնի Բաղատ
ցին, Տիմաի սկզբունիս ասանդել, Տէր որ ասգին զարդեպ
նիւրոն որիւրութիւն ըլլայ, ու Տիանգանայն գնաղնիւրոն
Ժանիւրութիւն չըլլայ : Ըն նոր իորիս լիւ որ ասգին հաճել ըս
լայ, ան ասելն իւրագանիս աս ընդառայիս արդել :

Տաճիւրէնի զանայնիս այնպէս գրել, ինչպէս որ
ստանալու հասարակօրէն իրնօղի, եւ որնոր Տէր հայոց ասգին
որոճիսսան Բնակողնէր ամենն աս իւրաւանն :

Պարաւաւ անոր հասար Եւլոյսցին, որ արաւիսյ
անեցօղ հան նայի, ու Տիանգանայն աս ող որ զարդեպ
չանենար, անարհաւարք գրաւաւ լաւագանիւն Երեւ,
գրաւաւն հիւ Բաղատի, որոն Տէր արաւիւրութիւնն
արեանիւղ, իրնայ ճանշար, ու ասգիւ գեշն, իմ ծառաւ
շեպանին որոշել :

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՆԵԿԸՆ

ՀԵՅԿԵԿԸՆ ԳՐՈՅ ԲԵՐԲԵՌՈՅ ԸՍՏ ԻՒ

ՐԵՔԸՆՁԻՐ ԿԸՆՈՆԸՅ ՆՈՐՈԳ

ՎԵՐԵԿԸՆՈՒԹԵԸՆ :

ԳՂՈՒԽ Ը.

* Ո՛Ղ, Կաճի. քիմ հարցման պատասխանը հաղախան պիտի
լարգմանի: Վեր. Էրեւ 164:

իւ :

Թ. Է որ դուն կուզես, ես ալ 1) կուզեմ: Ինչպէս
որ 2) ես ըրի, դուք ալ ըրէք: Ընոնք ալ հաւտացին,
ինչպէս մենք ալ հաւտացինք: Մենք ալ քու ետեկդ
դանք: Մենք ալ քեզի հետ կուգանք: Եղբարս ալ
հետս 3) էր:

Իչէր սէն խաբէրսէն, պէն Կէ 1) խաբէրիմ: Նա-
պէլ Կէ 2) պէն ելիմ, սիպիէ կիլնիլ: Օնլարիս
իւնիւրը, նասը Կէ պիպիէ ինանիւրէ: Պիլ Կէ սէնին
արարման իւլէլիմ: Պիլ Կէ սէնին իւլէլէլիլ: Գարիսը
Կէ պիլիլ իւլէ 3) իսի:

1) Եւ ես: Ալ որ տաճի, տէ, միշտ յառաջ պիտի գրվի
այսպէս. Է ես, Է դու, Է նա, Է մէք, Է այլն: 2) որպէս. 3)
ընդ իս:

* Ինչ բան, ասիք նե՛շէյ հարցման պատասխանը ուղղակի
պիտի լարգմանվի: Երեւ 164:

Թ

Արակը 1) մարեցաւ: Տունը 2) փլաւ 3): Գուռը ին-
քիրէն 4) բացվեցաւ: Շուտ մը դրնները գոցվեցան 5):
Շատ նաւեր 6) ընկղմեցան 7): Սեր հագուստները
պատռեցան 8): Այրը 9) չհկրնար տեսնել: Աղը 10)
չհկրնար քալել: Օւշը աղէկ չհկրնար սորվել: Վա-
ղաքը չհկրնար պահվել 11): Թէ որ տանտերը 12)
արթուն կենալու ըլլայ 13), գողերը 14) չեն կրնար
գողնալ:

Ընէշ 1) սեփարեւ: Լշլ 2) երգւար 3): Գափո-
ւէնիս յէնիսի 4) աչլար: Չափաւոր գափո-ւար գա-
փանար: 5) Չօ կէտէր 6) պախարար: 7) Պիւնի ես
պապարընդ երբեւարար 8): Վեօր 9) կեօրեմեւ: Թօ-
փալ 10) երբեւեմեւ: Թեմեւ եյ կեօրեմեւ: Շե-
հեր կեւեմեւ: 11) Լշեր ելաւհապը 12) օյանը գա-
րուրաւ, 13) հրաւար 14) չաւապար:

1) Հուր, հրդ. 2) տուն, տան. 3) փլանիմ, լայ. 4) Բեր-
նին. 5) փակեմ, եցի. 6) նաւ, ու. 7) ընկղմիմ եցայ. 8)
պատռեմ, եցի. 9) կոյր, կուրաւ. 10) կաղ, աւ. 11) Թափ-
չեմ, Թաղեայ. 12) տանտեր տեսան. 13) հսկեմ, եցի.
14) գող, ոյ:

Դ

Իրեք օրէն ետքը մեր կերակուրը 1) ընցաւ 2):
Պետրոս ծառայներուն 3) հետ կրնատեր, ու կրակին քո-
վը կըտաքնար կօր 4): Օրերս շուքի 5) պէս անցան:
Լղբայրս ինձի հետ չի խօսիր կօր 6): Լրկու տղաքն ալ
անօր հետն էին: Լղբայրս դրան քովը կրնատեր կօր:
Սարիամ խաչին 7) քովը կըկենար կօր:

Իւշ կէնիսի սօնընէյեմեյեմեւ 1) պիւնի 2): Պիւ-
րոս հալէլեարարար 3) պիւրապիւր օլեւարապ օլեւշի ես-
նիսաւ ընէլարարար 4): Կիւնիւնի յեօլի 5) կիւնի կե-
տիւնի: Գարիաշի պիւնի ել լաւարար ելեմեյօր 6): Իրե

օրըստ աստ օնոնն ուլա պէրապէր իրիւնէր : Վարդապետ Գա-
րնաւանն Եաննիսոս օլնուրոյօրոսիս : Սարկիս Հալան 7)
Եաննիսոս օրոսիս օրոսիս :

1) Կերակուր, կրօյ . 2) սպառեմ, եցի . 3) սպասաւոր,
աւ . 4) ջեւնում, աւայ . 5) հովանի, լոյ . 6) խօսիմ, եցայ .
7) խաչ, իւ :

* Թի որ շապ Եաննի անոննիւն անոնն Բայի լլան, Բայը
յոգնալի պիտի լլայ : Լրէս 165 :

Դ :

Լնոր հայրը ու մայրը մեռած էին : Լնոր հայրը ու
եղբայրը իրեք տարիէն ետքը եկան : Վիւնը ատենէն
ետքը 1) քոյրս, մայրս, ու պզտիկ 2) եղբայրս հիվնեա-
ցան : Դա առ ատեն անցնելէն ետքը 3) քոյրս ու մայրս
ընդնացան 4) : Չիւնը ու սառը հալան տաքցած ատե-
նը 5) կը հալին 6) :

(Ոնոն զիպիւրի վէ զալիպիս Եօլմաշ իրիւնէր : Ոնոն
դադարաւ վէ Գարդապետ Եւ Երչաան սօնալա իւրիւնէր : Պիւ
պլ զալիւրաան սօնալա 1) Գարդապետ վալիպի վէ իւ-
նի 2) Գարդապետ հասա օրոսուր : Զօ զալիւրաան
սօնալա 3) Գարդապետ վէ զալիպիս Կիւլիւրիւն 4) : Վար
վէ օրոս հալա լաւիւրը զալիւ 5) երիւնէր 6) :

1) Յետ սահաւու միւյ . 2) կրօսեր . 3) յետ բազում ժա-
մանակաց . 4) բժշկեմ, եցի . 5) ի հասանել ջերմութեան .
6) հալիմ, եցայ :

* Լրէնը Խօսի Դիւ շապ Կիւ լլայ, Բայը Դօսի Կիւ պիտի
Կիւն : Լրէս 167 :

Ե :

Թի որ կարենաս քալիւնէ, ես և դուն կամաց կա-
մաց 1) քալիւնք : Լս ու իմ եղբայրս քիչ մը 2) մեկ-
զմեկու հետ կովեցանք 3) : Լս ու իմ հայրս ծովուն քա-
լիւ 4) կը պտըտէինք : Սաղը դուն ու քու տղաքդ եկէք :
Ղուն ու քու եղբայրդ մահու արժանի 5) էք : Ղուն
ու ան մարդը մեկտեղ 6) էիք :

* Յարմարակն գերարարեն ու պարարտանան անցեալն երբեք դէ՛ս պէտք ունենալ ինչեւեռ՝
 Երեւ դէ՛ս Կիւ լիւնն է։
 Երեւ 168. և 159։

 $\mathbb{Z}_2$

Ես աս շաբաթ¹ բան մը կերած չունիմ : Ես հիչ մարդ տեսած չունիմ : Ես ծնանելէս մինչև աս օրս հիչ սորված չունիմ : Ես հիչ աղէկ բան մը գործած չունիմ : Ես միտքըս դրած էի հոստեղէն երթալ : 1) Դուռն ինչ բան ըրիր 2) : (Ժէ օր ատ մեռնելու արժանի բան մը ըրած է նէ, մեռնի : Փիլիպպոսին կանչելէն առաջ , 3) Թղե- նիին տակը քեզ տեսայ : Խորոզին 4) Խօսելէն առաջ իս պիտի ուրանաս : 5) Ընոնց քուն մտնալէն 6) առաջ տանիքը ելաւ :

Պէնդդոս հաճեալով շէյ եւեհարեմ համ եւարեյնէն Եօք : Պէնդն հիշ ինասն իւօրարեյնէն Եօք : Պէնդ արարարուղամարանդոս իւեհարեհ հիշ Եօյրեհմեհիշ իմ, համ Եօյրեհմարեյնէն Եօք : Պէնդն հիշ արեւ եյն իշ իւօրարեյնէն Եօք : Պէնդ արարարան իւեհարեյն ֆիւրիւս Դօմուշուարուս, Սէն Դիշէնդն 2) : Լայեւ Եօլեմ Դիւարուս հաճ արեւ շէյ եւեհիշ իմ, Եօլեմն : Ուեւեւարարան շարարանարան իւեւրն 3), սէնն իմիւս արարարան արարարեյն իւօրարեյն : Եօլուս 4) Եօլեմնարան իւեւրն արարեյն իմարեւ Եարեհարան 5) : Օնարան արարուս իւեհարան 6) իւեւրն արարան շարար :

1) Ներդրական, յայտմ եօթնեկիտ . 2) գործ գործել . 3) մինչև 4) հաւ, ու . 5) ուրանամ, ապա 6) ի քուէ մտանել :

※ Գլխապետի Բայ Կրթականով: Նոյն 168:

$\bar{P}$:

Պէտք է ինձի հոռով ալ տեսնել : Պէտք է քեզի աս-
տուած սիրել : Հարկ է անոր հնազանդ. ըլլալ : Զի-
վայլեր 1) մեզի ծերերուն անհնազանդ. ըլլալ : Զիվայլեր
ձեզի իս մինակ 2) թող տալ :

Վեղմէ ուրիշ մարդու երես տեսած չեմ : Վիտեն 6) դէշ
հօտը 7) չի քաշվիր 8) : Ղեկավահիրի 9) վաճառական էր :

Աւերելի 1) «էսի էօրֆիւլ» 2) Կիւր : Սիւլլը
էսս 3) Եկրի Կիւր : Երաւաւ 4) Կիւնիւ էօրֆիւլ 5)
Կիւր : Սիւլլը Գայրը Եսսիւ Եկիւլ Եկօրֆիւլի : 1 էշ⁶
Եօգուսս⁷ Եկիւլի⁸ : Ղեկավահիր⁹ Կուլիւլիւնը Կուր :

1) Որոտուլմն, որոտման . 2) ահաւոր, ի աւ . 3) սուգ .
«դոյ . 4) դատաստան, աւ . 5) ահեղ . 6) դի, ոյ . 7) Ժահահա
տուլիւն, Թեան . 8) անտանելի է . 9) ակն պատուական, տկան
պատուականի, տկանք պատուականք . ականց պատուականաց :

ԳԼՈՒԽ Գ .

Աւերակաւուլ Կրտիւն Երես 175 :

ա :

Սեր մարմինը զգեստի կարօտութիւն 1) ունի : Լօ
ըս ու մօրս չի պատմեցի, 2) քեզնի պիտի պատմեմ :
Չեր ծնողացը 3) հնազանդ եղէք 4) : Ինձի հրաման 5)
տուր : Լնոնց հրամանց 6) երթալ : Լնոր հրեշտակ երեւ
ցաւ 7) : Տերը ծառայներուն 8) տրվաւ : Վեղութեան
համբերութիւն ըրէք :

Թեանիւ Եսսուս Եօհրաւիւլը 1) զարար : Փիւլիւ
րիւ Դէ զարարիւ Եսսուլ Եկիւլի 2) (Կէ), սսիւս Ես Եսսուլ
Երեւելի : Սիւլիւ Եկուլարիւլիւ 3) Եկիւլի Երեւելի 4) :
Պանս Եկիւլ 5) Դէր : Օնլարս Եկիւլի Եկիւլ 6) : Օնս
Եկուլար Եկօրիւնիւ 7) : Սահապար Եկիւլի Եկուլարիւլիւ 8)
Դէրիւ : Սգիւլիւս սսուլ Եկիւլի :

1) Կարօտութիւն, Թեան . 2) պատմեմ, Եցի . 3) ծնողք .
այ . 4) հնազանդ լինիմ, Եղէ . 5) հրաման, աւ . 6) հրա
մայեմ, Եցի . 7) երեւիմ, Եսայ . 8) ծառայ, իւ :

Աւերակաւուլ Կրտիւն, Կրտիւն Երես Կրտիւն Երես :

բ :

Որդիս քու հօրդ խրատներուն մտիկ ըրէ 1) : Ար
պետիդ հրամանին 2) հնազանդ եղիր : Յիսուս ծովուն

ալիքներուն 3) հրամայեց, ու անոր հրամանին հնազանդեցան:

(Օ)՝ զիսկ «Էնիւն իւրեւրիւնն Եօյն-ալիքնէն Գո-ւալ
ու 1) : Ուստիս լիւսիւնէն 2) Դիւն- ուր : Իսկ
ալիքնիւն արաւալալիւն 3) Էսք Էլիւն, լիւ օնուն Էսքնիւն Դիւ-
նիւ օրաւալալիւ :

1) Լսեմ . 2) պատուիրան աւ . 3) ալիք, Էայ :

* «Նախդիւն արաւալիւն ի նախդիւն : Եւրեւ 176:

7:

Եւրարս անոնց հետ (մէկտեղ) ժամ գնաց : Եւնք
ժողին քէնարը 1) իջան, ու նաւը մոտեցով՝ մէկ կղզի
մը եկան : Ինչի հետ (մէկ տեղ) տուն եկուր ու հաց
կեր 2) : Գողը տունը կըմտնէ գողնալու համար : Կա-
թիլ 3) մը գինի բերանս չիմտաւ : Սարգ երեսը 4) կը-
նայի, ու աստուած սիրտը կընայի :

Գարաւալս օնուր լիւս (պերապէր) իւրեւնէ Էլիւն :
(Օ)՝ զիսկ «Էնիւն իւրեւրիւնն 1) Էնիւնէր, լիւ Էնիւն Էլիւն պեր
ապալալ Էլիւնիւն : Պիւնի լիւ (պերապէր) Էլիւն Էլիւն, լիւ
Էլիւն Էլիւն 2) Էլիւն Էլիւն Էլիւն Էլիւն : Պիւն արա-
ւալ 3) Էլիւն արաւալ Էլիւն : Իսկ Էլիւն Էլիւն 4), լիւ
արաւալ Էլիւնիւն պապալ :

1) Ճողիւղը, Էլիւն, Էլիւն . 2) հաց ուտել . 3) կաթիլ . 4) Է-
րեսը, սաց :

* «Նախդիւն արաւալիւն, որ իւր յարապալիւն ունիւնայ :

7:

Իրիկվան դէմ 1) ան մարդուն տունը մտանք : Սող
չի տըլաւ 2) անոր իր հօրը տունը երթալ : Իմ հօրս
տունը եկաւ, ու անոնց բարեւ տալով 3) նստաւ : Երբոր
ժամուն դուռը հասաւ 4), ժողովուրդը անոր դիմացը
եկաւ 5) : Խոնարհները երկինքին 6) արքայութիւնը
կըմտնեն :

Լազարի իսապիւն 1) օ տառաւոր եղինք ինքորիս: Պրագ-
մատիւ 2) օնա չեմարի պատգամներն եղինք ինքորիս: Պրագմատիւ
իւրեւրիսն եղինք ինքորիս, իւր օնաւորս սեւաւ ձեւիս 3) օնաւոր-
ս: Վերջինս գաղափարս եւեւ չարիքիս 4), ճե-
ստաւ օնաւ գաղափարս չեւոր 5): Լազարիս ինքորիս-
իս 6) ճեւեւիսն եւեւ չարիքիս:

1) Ընդ երեկս. 2) ոչ տալ թոյլ. 3) ողջոյն տալ. 4) իբրեւ
եւստ. 5) ընդ առաջ ելանել. 6) երկինք. երկինք:

Նախորդիս պատգամն առ նախորդիս: Եւս 176. 177:
Է:

Երբոր եղբարքս ինձի եկան, անոնց պատմեցի: Եւս
բաղձանք ունիմ 1) շատ տարիք 2) ձեզի գալ: Եւս
ձեզի եկայ, դուք ալ ինձի եկէք:

Նեղաման չի գաղափարս պատգամ ինքորիսն, օնաւ-
որս նախ ելիս: Եւս սեւեւիսն պիտի 1) սեւեւ ինքորիս:
իւր տարիք 2): Պրագմատիւ սեւեւ ինքորիս, սեւեւ պիտի պատգամ
իւրեւրիս:

1) Ի բաղաւմ ամաց. 2) անձուկ ունիմ:

ԳԼՈՒԽ. Դ:

Օրով, պատգ. քիմի, հարցոսն հարցաւորս պիտի լազարիսն:
Եւս 177:

ա:

Ուրեւրեւր ոչխարները չեն մի 1) արածեր 2): Եւս
զբեղ չիտեսայ մի: Սեր քաղաքը չարեց մի 3): Եւս
իս չիկանչեց 4) մի: Եւս զբեղ չիտրկեց 5) մի: Եւս
տուած իր սիրելիները 6) չիտորձեր 7) մի: Եւս մարդը
կրտսնանաւոր: Եւստղները կրնան մի համարել: Իմ եղբարս
Պողոսը կրճանչեաք մի, ողջ է մի 8): Եւս ողջ ըրաւ:
Ինձն գողցար աս ամանները 9):

Չօպանկար Գօյունկարը ինքնագլխով 2) թ 1) : Պէն
սէնի կէօրմէպին թ : Պիպին շէհերիմիկէ Էմֆամար 5) : ()
պէնի չաղը լմար 4) 5) : () սէնի Էօլմամար 5) 5) : Լլւււ
սէնի սէվիլ-լէ-լէրին 6) Լէրճի-պէ Էլմէ 7) թ : ()
սարմար Էօլմէ-յօրմա-սոն : Լլւււպարը սոյապիլի լմին :
Պօղոսոս պէնի Գարիպաշար Լմարմարմար , սոյ 5)
թ 8) : Պոնոս սէն Էլմի : Պո- Գարիպաշար սէն թ
չաղը 9) :

1) Մի տաճի . հարցական մակբայը , որ աշխարհաբար ալ
Էրբեմն կը բանեցընենք . գրաբառ կը սլի ոչ . ոչ ապաքէն , ու հն
առաջ պիտի գրվի : Նոյն Մի մասնիկը , Էրբօր տարակուսե-
լով կը հարցընի . ինչպէս վարը Թիւ 8 , անտեսն գրաբար կը
Թարգմանիլ , արգէօք . կամ միայն հարցական նշան մը կը դադի :
2) արածեմ , Էջի : 3) հրճիգ առնեմ , արարի : 4) կոչեմ , Էջի . 5)
առաքեմ , Էջի . 6) սիրելն , Լոյ . 7) փորձեմ , Էջի . 8) ողջ
լցէ . 9) անօթ . ոյ :

Խնդիր սէնի , որնոր թով յապիտցոցիչ 5) ունենայ :

Է :

Քաղքին դրները բացին : Մէզը 1) արևին ճա-
ռագայթը կը գոցէ 2) : Ո՛վ կրնայ համրել ծովին աւա-
զը 3) , անձրևին 4) կաթիլները ու երկինքին աստղնե-
րը : Ոչ որ մարդուն սիրտը կը ճանչնայ : Տղաս , հօրդ ու
մօրդ խրատը մի մերժեր 6) :

Եկերին Գաիւ-լարնը աչարար : Տէման 1) ափե-
լաիլն շալխն առնի օլուր 2) : Տէնիպին Գոմոնոն 3) , Էսր-
մոնոն 4) Կոմարնը , զի Էօյնի Էլլարպարնը թիւ սոյ-
պիլի : Էն թիւն ինսանն իւրեյնի Լմարմար : () Գա-
լիկիլն զի զալիկիլն Էօլմի-լմի- պերոս Էլմէ 6) :

1) Մէզ , միգի . 2) ծածկեմ , Էջի . 3) աւազ , ոյ . 4) անձ-
րեւ , ոյ . 5) Թուեմ , Էջի . 6) մերժեմ , Էջի :

Խնդիր սէնի , որ թով ունենայ զէրմահուլ պարման :

Դ :

Քու տունդ մեզի ցուցուր : Պարտդ 1) ինձի հա-
տոն 2) : Իմ այգիս 3) , ուրիշ մշակներու 4) տամ : Քրիս-

տոս ինքը զինքը յայտնեց 5) աշկերտներուն : Լճէն բանը անոնց կարգաւ պատմեց :

Ալեկին ելին ինքն ինքուր : Պօրճոնիւ 1) պահաւ 2) : Պարզեմ 3) պահաւ ելին ինքն ինքուր 4) վերելին : Ներսիս ինքն ինքուր շարքաւորաւ պահաւ ելին 5) : Ներելին սրբաւորեալ 6) օնորաւ նախքէ ելին :

1) Պարտք, տուց. 2) հատուցանեմ, ուցի. 3) պահ, էդ. 4) մշակ, աւ. 5) յայտնեմ եցի. 6) կարգաւ :

Խնդիր սեպի, որ ինքն ունի նախադրեալ պարտքն :

7 :

1) Յուպը ձեռքը առաւ, ու քաղաքը գնաց : Ձեռնները երկինքը վերցուց 2) : Եկուր զքեզ եգիպտոս երկեմ : Երբոր տղան մենծցաւ 3), անիկա դասատուներ 4) տըլաւ :

Չորրորդ 1) ելին ալիւր, վերելին ինքն ինքուր : Ելին ինքն ինքուր 2) : Ելել սեպի նախաւ Եփրայիմ : Ելել նախաւ ինքն ինքուր 3), օնու մեքէլեպ 4) վերելին :

1) Յուպ. ցպոյ. 2) ամբարանամ, արձի. 3) զարգանամ, ացայ 4) գպրոյ, է, աւ :

* Լեւորդ հայցաւն : Երեւ 178 :

8 :

Երկուն տակը բարձ 1) դրաւ : Երբ լաթեր հադած էր : Երկուն 2) ոտքդ հագիր 3) : Երկուն հետ (մէկ տեղ) քիչ հաց առ, ու ջուր ամանով 4) : Հաց չիկերաւ, ու ջուր չիկեմ : Սիկին մէկ մեծ քար մը կապեցին, ու ծովը նետեցին 5) : Ետուած առաքեալներուն ձեռքը որչափ հրաշքներ գործեց : Երկուն առանց սերմի ու ջուրի պտուղ չիկրնար բերել : Ինքն որ քու թշնամիդ 7) անօթի է 8) նէ, անոր հաց տուր, ու թէ որ ծարւած է նէ 9) անոր ջուր տուր :

Պաշտօնի պիտի ինքն ինքուր 1) Գօրոն : Ելին ուրիշ

պաշտօնը կրնայ ընդհանուր 2) աշխատանքը 3) : Սե-
նան ինչ (պարտաւոր) ապա երես, ինչ գաղափար 4) սուս
Եւրոպայի եւրոպայի ինչ սուս ինչպիսի : Պարտաւոր պիտի
լուր աշխատաւոր ինչ պիտի լուր 5) : Եւրոպայի հիմն-
ընդհանուր ինչպիսի ինչպիսի ինչպիսի ինչպիսի : Եւր-
լուր ինչ սուս ինչպիսի 6) Եւրոպայի ինչպիսի : Եւր-
պիսի ինչ պիտի ինչ 7) աշխատանքը 8) եւրոպայի ինչ, ինչ
Եւրոպայի սուս 9) , սուս ինչ :

1) Բարձր . 2) Կոչել , Կոչալ . 3) աշխատանք , աշխատ . 4) աման .
այ . 5) արհեստ , արհեստ . 6) առանց սերման և ջրի . 7) Եւրոպայի .
այ . 8) քաղաք , քաղաք . 9) Եւրոպայի ինչ :

Եւրոպայի ինչ :

Է :

Եւրոպայի մարդը այնպիսի պատիւ հանդէս , մինչև 1)
անոր անձնիշխանութիւն 2) պարգևատրուի իրաւ ալ կու-
տայ , ու կը յօժարեցնէ 3) իր հրամաններուն մօտիկ
ընելու 4) . բայց 5) անձնիշխանութիւնը անկէ ետ չառ-
նէր 6) , ու կրնայ հրամաններուն մօտիկ ընել կամ չը-
նել 7) , ու գործքին կէտի իր վարձը կրնա ընել :

Մեկ կըր մը աղօթք ընելու ատեն հիշ աստուծոյ
չիմնողեց 8) աչքին լոյս , հապա միայն 9) համբերու-
թիւն խնդրեց :

Ապա Եւրոպայի ինչպիսի օ (Եւրոպայի) ինչպիսի եւրոպայի
պի , ինչ 1) իրաւութիւն հասկնալ 2) օն աշխատանքի ինչ
պի եւրոպայի Եւրոպայի օնապա 4) Եւրոպայի ինչ հապա ինչ
պի 5) . պարտաւոր ինչ 5) (պարտաւոր) պարտաւոր իրաւութիւն
հապա ինչ ինչպիսի ինչ 6) , ինչ աշխատանք ե-
ւրոպայի ինչ պիտի ինչ 7) գաղափար պիտի , ինչ
պարտաւոր ինչ Եւրոպայի աշխատ :

Եւրոպայի պարտաւոր պարտաւոր եւրոպայի ինչպիսի հիշ աշխատ-
անք պիտի ինչ 8) ինչպիսի ինչպիսի աշխատանքի
ճիշտ 9) սուս պիտի :

1) Մինչև . 2) անձնիշխանութիւն , Եւրոպայի . 3) յօժարեցու-
ցանք , ցուցի . 4) անսամ , սուս . 5) բայց . 6) հանգիստ , նի . 7)
չանսամ . 8) խնդրեմ , եւր . 9) այլ միայն :

ԳԼՈՒԽ Ե :

* Ուսկից , ինչ բանէն պատճառով , քիմտէն , նէ շէյտէն հարց-
ման պատասխանը Բացառական ուրիշ Բարձրանիլ :

Երէս 180 :

ա :

Հատ փտտելէն 1) որդեր 2) կըգոյանան 3) : 'Նոյ
ու իր տունը ջրհեղեղէն 4) ապրեցաւ 5) : Հատաօս
ըլլալով 6) մեղքէն չես խալըսիր 7) : Սէգը արեւին
ճառագայթէն 8) կըցրուի 9) : Հիչ սուտ խօսք բերնէս
չելաւ : Սովսէս խրայէլը եղիպտոսէն ազատեց : Ըս մեղ-
րէս 10) քիչ մը կերայ : Ըստուած զիս ամէն վտանգ-
ներէն 11) խալըսեց : Լուսինը իր լոյսը արեւէն կառնէ :

Չօք չէ-րի-մեղէն 1) Գո-րարար 2) փէյրահ օլու-ր-
ար 3) : 'Նոյ փէ չէնիի պարիէսի սո- Լո-Ֆանընպան 4)
Գո-րի-րար 5) : Չօք սէյլէ-մեյլէ 6) կէ-նահպան Գո-ր-
Լո-րի-րար 7) : Տէ-ման կէ-նէ-շէն շա-գընպան 8) պաղը-
լը 9) : Հիչ Էալան սէօղ աղընիպան չըգհարը : Սովսէս
խրայէլը ճառագայթ Գո-րի-րար : Հո- պաղըն 10) պիւր աղ
Էի-րի-մ : Ըլլահ պէնի Կէր Լէ-հը-է-է-րի-մ 11) Գո-րի-րար :
Ըյ չէնիի ըլլըլընը կէ-նէ-շէն աղը :

1) ՆէխուԹիւն . Թեան : 2) որդն . դան . 3) գոյանամ ,
ացայ . 4) ջրհեղեղ . աւ 5) ապրիմ , եցայ . 6) Հատաօս լինե-
լով 7) զերծանիմ , ծայ . 8) ճառագայթ . իւ . 9) ցրուիմ Է-
ցայ : 10) մեղր . եր . երբ . 11) վտանգք . ից :

բ :

Երբոր քունէն արթըննասնէ 1) , ամէն բանէն ա-
ռաջ քու բերանդ աստուած փառաւորէ : Թէ որ ծո-
վէն ջուր առնուսնէ , հիչ անոր պակտութիւնը չերենար :
Սիայն դժոխքին տանջանքներէն 2) չիվախնանք , հապա
աւելի 3) աստուծոյ տեսութենէ զըկըվելէն 4) : Ով որ
աղէկին տեղ գէշ կըհատուցանէ , չար 5) անոր տունէն
չիպակսի 6) : Սրջիւնները 7) ցորենին 8) հատը 9) որ-

Գուրգ 7) Էջիմյանի Գուրգ : Էջիմյանի Գուրգ 8) Էջիմյանի Գուրգ 9) Էջիմյանի Գուրգ 10) Էջիմյանի Գուրգ 11) Էջիմյանի Գուրգ 12) Էջիմյանի Գուրգ 13) Էջիմյանի Գուրգ 14) :

1) Գարուն, Գարուն . 2) Ծաղիկ, Ծաղիկ . 3) արծաթ, արծաթ . 4) Զուլան, աւ . 5) Զաւան, աւ . 6) Զաւան, աւ . 7) Զաւան, աւ . 8) Զաւան, աւ . 9) Զաւան, աւ . 10) Զաւան, աւ . 11) Զաւան, աւ . 12) Զաւան, աւ . 13) Զաւան, աւ . 14) Զաւան, աւ :

Երկրի Խորհրդ :

Խ :

Մեկը իր եղբորմէն զարնովեցաւ 1), ու իր վեր-
քը 2) ձեռքովը բռնելով, որ 3) արիւնը չիվաղէ 4),
զնաց իր զարնողէն 5) թողութիւն խնդրելու :

Ինչպէս որ միջիւնը համբերութեամբ գործքը կը լին-
ցնէ 6). այնպէս ալ դու ինչ որ սկըսիս, ձանձրանա-
լով 7) թող չիտանս :

Պէրեան չէիքի Գարնաշէնի Գուրգ 1), ձե-
ռով խորհրդով 2) Էջիմյանի Գուրգ 3) Գուրգ Գուրգ
Էջիմյանի Գուրգ 4) Էջիմյանի Գուրգ 5) Էջիմյանի Գուրգ 6),
Էջիմյանի Գուրգ 7) Էջիմյանի Գուրգ 8) Էջիմյանի Գուրգ 9)
Էջիմյանի Գուրգ 10) Էջիմյանի Գուրգ 11) Էջիմյանի Գուրգ 12)
Էջիմյանի Գուրգ 13) Էջիմյանի Գուրգ 14) :

1) Երկր, Երկր . 2) Երկր, Երկր . 3) Երկր, Երկր . 4) Երկր, Երկր . 5)
Երկր, Երկր . 6) Երկր, Երկր . 7) Երկր, Երկր . 8) Երկր, Երկր . 9)
Երկր, Երկր . 10) Երկր, Երկր . 11) Երկր, Երկր . 12) Երկր, Երկր . 13)
Երկր, Երկր . 14) Երկր, Երկր :

* Ուր տեղ, Կառնի . Ներքետէ հարցման պարտականութիւնը ներ-
գայական պէտք լաւագոյն : Երկր 182, 183 :

Խ :

Սուրբերը 1) Երկրիցը հրեշտակներուն հետ մէկ տեղ
միշտ կուրախանան : Երկրիցը իր եղբայրը դաշտի 3) վը-
րայ մեծցուց : Սուրբ քրիստոնէներուն 4) հետ մէկ տեղ
Երկրիցը պահպանած էին : Հնդկաստան 5) մարդ մը

Ճերմակ 6) չիծնաւ : Կղէովպաս յիսուսը ճամբան 7) տե-
սաւ : Սարկոս աւետարանը հռովմ գրեց : Իր խուցը 8)
աղօթք կրնէր : Թէ որ ես մեռնելու ըլլամ, իս աս գե-
րեզմանը 9) (գերեզմանին մէջը) թաղեցէք : Նոյնը
ձեռքը ծոցը 10) կըպահէ, ու բերանը տանելու կըդան-
դաղի 11) :

Լիւիւէր 1) Լեօյաի ԴեպոյրԳլուր 2) Ելա (պէրապէր)
պայմանակներէր : Կայէն յենի Գարպաշներ օլապա 3)
Էօրիւրիւրիւր : Պաշլա յընպիտանըլա 4) (պէրապէր) պաղ-
լարապա Լիւիւիւիւէր իսի : Լիւիւիւիւիւիւիւիւ 5) յիսուս պէրապ-
6) պաղլարապա : Կղէովպաս յիսուսաւ Էօրապա 7) Լեօրիւրիւ-
Սարկոս աւետարանը բօնապա Էպապա : Բիւիւիւ օպապա-
պա 8) պաղլա Էպիւրիւրապա : Լիւիւ պէն Էօրիւրիւրիւ, պէնի
պա Դեպոյրապա 9) (Դեպոյրիւ իշնիսի) Լեօրիւիւիւիւ : Թիւի-
պէր Էիւիւիւ Գօյնիւիւիւ 10) պաղլար, իւ պաղլապա Լեօրիւիւիւ-
Էպիւ իշնիւիւ : 11)

1) Սուրբ, սրբայ . 2) հրեշտակ, կաւ . 3) դաշտ, իւ . 4) քը-
րիստոնեայ . նէի, իւ . 5) հնդկաստան, աւ . 6) սպիտակ, աւ .
7) ճանապարհ, հաւ . 8) խուց . խցիւ . 9) գերեզման, աւ .
10) ծոց . Ե . 11) դանդաղիմ, եցայ :

Երկրի Խօսիւր :

Բ :

Սէկը ճամբան ընկած փայտ 1) գտաւ, ու տունը
բերաւ : Կըսէ անոր մայրը, թէն 3) հովէն 2) կօտրած
գտնայիր. տեղը գիր : Են ալ տարաւ դրաւ, ուսկից
որ 4) առած էր նէ :

Երազներուն 5) պատճառը 6) տեսակ տեսակ 7)
է : Երբեմն մարդ ինչ որ ցօրեկը 8) կըմտածէ միտքին
մէջ, նոյնը քնանալու ատենը 9) երազը կըտեսնէ : Եր-
բեմն ալ որնոր հիւ մտացած չունի 10) երազին մէջ
կըտեսնէ :

Պիւիւիւ Էօրապա Էիւիւիւիւ օպապա 1) պաղլարապա իւ Էիւիւ
Լեօրիւիւիւ : Տէր օնա անապա, Էիւիւիւիւիւիւիւիւ 2) Գլուրիւիւիւ

Լ. Բայերս ալ կախել, ունիլ, կալիուլ, և այլն պատմա-
կան խնդիր կառնէն: Երէն 185:

Է:

Լնիկայ վայտին վրայ կախեցին 1): Իմ ձեռքէս
բռնեց, իս տունը խօթեց 2): Սառէն 3) բռնած լեռ-
նէն վար 4) կըքաշէր 5): Լնոր նոր լաթէն բռնեց 6),
ու պատռեց: Թէ որ առիւծ վրաս գալու ըլլար 7), փո-
ղէն 8) կըբռնէր 9), ու կըսպաննէր: Միշտ աստուծմէ
գոհացիր:

(Նոս օրոնմարտն (օրոնն իսպիւնէն) ասպըլար 1):
Պէնիմ էրէպէն ար-լուդդդդ Էլէ սօգարոն 2): Սառէն-
արտն 3) ար-լուդդ արտըլարտն աշարա 4) սիւրէ-շէյօրոն-
արտն 5): (Նոնն Էլէնի սար-արտըլարտն ար-լուդ 6) Էլ
Էլլէլլար: Լշէր ասարտն իսպիւնմէ Էլլէլլ Էլլ 7), արտըլարտն-
արտն 8) ար-լուդըլլար 9), Էլ Էլլար-լիւ-լիւ-լիւ-լիւ-լիւ: Տայմ
արտըլարտն շէ-լիւ-լիւ Էլլ:

1) Կախեմ, Էյի. 2) մոլծանեմ, մոլծի. 3) ճեք, քայ.
4) ընդ զառ ի վայր լեւին. 5) քարշէմ, Էյի. 6) բռնուն հար-
կանեմ, հարի. 7) յառնեմ ի վերայ. 8) փող, իւ. 9) ունիմ:

Երկնիկ խօսէր:

Դ:

Թէ որ մէկուն վրայ լսած ըլլաս, որ քու վրայ
դէշ խօսեր է, ու անիկա քեզի գալու ըլլայ, մի ցըցընիք
անոր որ իր ըսածը լսած ես, ու քու երեսդ արտում 1)
չխտեսնէ, հապա ուրախութեամբ 2) անիկայ ընդունէ,
ու ան ատենը քու աղօթքդ աստուծոյ հաճոյ կըլլայ 3):

Լշէր արիւնիսպէն Էլլէլլ-լիւ իշիւն իսէն, իս Էլլ-
արտն Էլլէլլ-լիւ Էլլ-լիւ Էլլ-լիւ, Էլլ օ արտն Էլլէլլ, Էլլ-
արտն օնա, իս օնա-արտն արտն Էլլէլլ-լիւ, Էլլ Էլլէլլ Էլլ-
արտն Էլլ-լիւ-լիւ 1) Էլլ-լիւ-լիւ, Էլլ օնա շարըլլարտն 2)
Գարտն Էլլ, Էլ օ արտն Էլլէլլ արտն արտն Էլլ-լիւ-լիւ-
լիւ-լիւ 3):

1) Տիրեալ. 2) սարախութիւն. 3) ընդունելի լինիմ:

* Պարտաւան հոգով պիտի լարեմանի մտորու ապէնը ու
 րեղծարանքը : Երեւ 185 :

iii :

Պէտք 'ի կէս գիշեր 1) քաղաքը մտաւ : Հանկարծ դէպ
 'ի կէսօր 2) երկինքը միմնացաւ : Սահաթը դէպ 'ի իննին
 տուն եկաւ : Ըն առնենքս ներոն հալածանք հանեց :

Հրէայները անոր չորս դին առին , 5) ու կրսնն ,
 մինչև ցերբ 4) սրտերնիս կրմաշես 5) : Թշնամիները
 քաղքին բոլորտիքը պատնէշ 6) պատեցին 7) : Լուսի-
 նը 8) աշխարհքիս չորս դին կըպտըտի 9) : Պօղոսին վի-
 ղը 10) փատտըվելով 11) անիկա կըպագնէին 12) :

Եւրը կեճեւելին 1) շէկելէ ինքի : Ընանալպան
 եօյլէն լագար 2) կէօյ գարարար : Սահաթի Գօրա-պա լարա-
 րագ եմէ կէլի : 1) լագըլարարան երոն հալածանք չէար-
 ար : Եւհո-պիւլը օհոն պէօրա լարաթընը արարար 5) վէ
 պէպիւլը . 6) պէլի Եւրիւլի Եւ-հո-պիւլի 6) :
 Տի-շանար շէկելին Եւրաթընը Եւ-հո-պիւլի 6) Գօրա-
 րար 7) : Ըն Գօր-նեանը Եւրաթընը Գօրալը 9) : Պօղոսան
 Գօրալը 10) սարըլար 11) Եօլիւլի Երի 12) :

1) Հասարակ գիշեր . 2) միջօր . 3) շուրջ լինիմ , շուրջ Ե-
 դէ , 4) մինչև ցերբ 5) Թափել զոգիս . 6) պատնէշ , իշաւ 7) պա-
 տնմ , եցի 8) լուսին , լուսնոյ . 9) շուրջ դամ . 10) պարանոց ,
 աւ . 11) անկանիմ , անկայ . 12) համբուրեմ եցի :

Ըն Եայերս ալ անցանել , արկանել , ծիծաղիլ , Եւ այլն
 պարտաւան խնդիր կառնէն : Երեւ 186 :

iv :

Լաթը առաւ հագաւ : Ընոր կարմիր քղամիթ 1)
 հագուցին : Ըգամ աստուծոյ պատուիրանը չիբոնեց : Ոչ
 րք կըհամարձակի 2) Թագաւորին խօսքը չիբոնել : Ընօ-
 րէն 3) մարդիկները երգումնին 4) չեն պահեր : Իմ
 Թշնամիներս վրաս կըլնտան 5) :

Ուրա-պայը արդի կիւնի : Օհո գրեպը Եւրաթի 1)

1) Գրադարանի և Գրադարանի ընդհանուր ֆինանսական
 2) Գրադարանի և Գրադարանի ընդհանուր ֆինանսական
 3) Գրադարանի և Գրադարանի ընդհանուր ֆինանսական
 4) Գրադարանի և Գրադարանի ընդհանուր ֆինանսական
 5) Գրադարանի և Գրադարանի ընդհանուր ֆինանսական

1) Քղամիդ, 2) իշխեմ, էցի, 3) անօրէն, ինաւ, 4) եր-
դումն, երդման, 5) ծիծաղում, էցայ:

* Բացայայտիչ : Երեւ. 187. 188 :

III 2

Պարտադ կենալը 1) ու փափկու թիւնը 2), ամէն գէշ 3) ակտերուն պատճառը, մի սիրեր: Ահողոս գետը ամէն տարի 4) եգիպտոսին երկիրը 5) կը ջրէ: Յիսուս մինչև հերովդէս թագաւորին մենիլը Ագիպտոս մնաց: Ասայի մարգարէին ըսածը 6) կատարեցաւ 7): Պետրոսին ու պօղոսին, իմ բարեկամներուն բարեւ ըրէք 8): Հրէանէսը Պիղատոս դատաւորին 9) մատնեցին յիսուսը: Վրիշ գոր եղբայրս ձեզի կը յանձնեմ 10): Հոովմ քաղքէն դարձաւ, ու հօրս տունը եկաւ:

Պօղոս աստուծոյ 1) զի Կէֆ Կէֆայը 2), Հելլ, Կէլէ 3)
Եւսեյանքի Կէպէպէնի, Կէլիէ : Եւ շատ Հելլ Եւ 4) Եւ
սուր Լօփթապէտ 5) աստուծոյ : Յիսուս՝ Հելլապէտ Կէպէպէն
Կօլէն՝ ճիշդ Կէպէպէն Եւսեյանքի Կէպէպէն Կէպէպէն Կէպէպէն
Կէ 6) Լիւիւի օրհոյ 7) : Պիտրոս զի Կօլոս Կէպէն Կօլոս
Եւսեյանքի Կէպէն Կէպէն 8) : Լաւ Կէպէն Եւսեյանքի Կէպէն
Կօլոս Կէպէն 9) Կէպէպէն Կէպէն : Պիտրոս Կէպէն Կէպէն
Կօլոս Կէպէն Կէպէն 10) : Բոլոր շահեկան Կէպէն Կէպէն
Կէպէն Կէպէն Կէպէն :

1) Դատարկութիւն, Թեան. 2) փափկութիւն, Թեան.
3) ֆլատակար, 4) ամի ամի. 5) երկիր, կրի. 6) բան. 7) լինում.
8) ողջոյն տամ. 9) դատաւոր, աւ. 10) յանձն առնեմ.

[illegible] $\bar{\mu} :$

Ս'եր նախաձայրըը քաշած 1) տրամու թիւներէն 'ի

զատ, 2) անով ալ վշտացան 3), որ կայէն անդրանի-
կը 4) իր պզտի եղբայրը մեռցուց:

Ղաւիթ թագաւորը եփրատ գետին տիրելով 5),
ադրապար թագաւորին զօրքը ետ քշեց 6), ու յաղթը-
ված 7) աղգերուն աւարէն 8) շատ ոսկի ու արծաթ
պատրաստեց իր սողովման տղուն:

Պիղէն իւր ամուսնութեամբ չէր տիրէր 1) պէտքէն գա-
նելէն լեւորսէն հասար 2), օհոհն իչէն պէ գասելէն լեւորս-
ւէր 3) թի, կայէն իւր եղբայր 4) թէնի թիւնի գաւառ-
շէնը եօղիւրսի:

Ղաւիթ թագաւորը եփրատ շայտ հիւսիսէն 5) օգ-
րապար թագաւորին աւելելն իւր լեւորս, 6) լեւելիւն 7)
մեղելէն լեւորս ետգնաւորս 8) սողովման թէնի օղուհիս թիւ-
նը օղուհիս լեւելիւն հաւաքեալ:

1) Սրեալ, կրեւոյ, 2) ի վերայ, 3) վշտանամ, ացայ, 4) անդ-
րանիկ, անկի, աւ, 5) տիրեմ, էյի, 6) վանեմ, էյի, 7) պար-
տեալ, տեւոյ, 8) աւար, աւ:

ԳԼՈՒԽ Լ:

* Լայնի բայ, սեռայնի խնդիրով: Լայն 190:

ա:

Լայն տղայ մը ունէր անունը պետրոս (պետրոս անու-
նով): Լայն ինչ յանցանք ունիմ: Լայն հինգ եղբայր ու-
նիմ: Ինչ որ իմն է՝ ամենն ալ քուկդ է, և ինչ որ
քուկդ է, ան իմն է: Քաղաքմը երկու հոգի կային,
մէկը հարուստ մէկը աղքատ: Լարուստը շատ ոչխար-
ներ ունէր, ու աղքատը բան մը չունէր:

() Եւրոս համ պիւր օղու լարս: Պիղէն նէ
գաւառահալման լար: Պիղէն պէշ գաւառաշէն լարս: Եւ
թի պիղէն իսէ, հեղիսիս սեղիսիս, լեւն թի սեղիսիս
պիղէնիս: Պիւր շէնիսիս թի թի լարսիս, պիւր սեղի-

իւն, վէ. օ. պիւրի Փոստայի: Օգնիւնիւն չօք Գօյոն-նալը լաւ-
 ար: Փոստայի-նի պիւր շէյի Եօյոն-նալը:

Պատմութիւն:

Ի:

Երկու հոգի շատ ատեն 1) մեկտեղ կընստէին, ու ա-
 մենեին մեկգմեկու հետ չէին կուսած 2): Մէկ օր մը
 մեկը կըսէ մեկալին, մենք ալ մեկգմեկու հետ կուր ը-
 նենք 3): Ըն ալ կըսէ անօր, կուր ինչպէս կըլլայ չեմ
 գիտեր: Ըն ալ կըսէ, իշտէ ես մեջ տեղը 4) աղիւս 5)
 մը կըդնեմ, ու կըսեմ որ ատ իմս է. դուն ալ կըսես
 որ չէ՝ իմս է, ու կուր ասկէց կըսկսի: Երբոր աս ըսաւ
 (աս ըսելէն ետքը) աղիւսը առաւ մեջ տեղը զրաւ: Մէ-
 կը կըսէ, աս իմս է, երկրորդն ալ բարկութեամբ կըսէ,
 չէ իմս է. մեկալը հեղութեամբ 6) կըսէ, թէ որ քուկդ
 է, ան, ու աս տեղաց գնաւ:

Իսկ ինչ չօք լաւը 1) պիւրի-նալ ասոքին՝ պիւրի-նալ
 ինչ ասլա Գալիս Ել-Ելի 2) իսկն, պիւր ին-ն պիւրի-նալ
 օ. պիւրի-նալ. ինչ պիւրի-նալ պիւրի-նալ ինչ Գալիս ան-
 լիս 3): Գ) պիւրի-նալ, Գալիս ասլալ օրոն-նալ-նալ պիւրի-նալ
 օրոն ան-նալ, իշտէ պիւր օր-նալ 4) պիւր լո-նալ 5) Գօյոն-
 ան-նալ իս իս, շա-պիւնի պիւր, ան-նալ ան-նալ, Եօք պիւրի-նալ
 վէ Գալիս պիւր-նալ պիւր-նալ: Պատմութիւն պիւրի-նալ
 լո-նալ պիւր օր-նալ Գօյոն-նալ, օ. պիւրի-նալ. պիւր-
 ան-նալ պիւր. պիւր-նալ Եօք ինչ ծո-նալ վէրի, Եօք պիւրի-նալ
 պիւր. օ. պիւրի-նալ ան-նալ ինչ 6), Եյի-նալ ան-նալ ինչ ան-
 պիւր-նալ ինչ, պիւր:

1) Սամանակա բազում. 2) կաղեմ, էյի. 3) կուր ան-
 նալ. 4) Ի միջի. 5) աղիւս, ոյ. 6) հեղութիւն, թեան:

[illegible]

(1) Իւշ, ոյ, 2) դահեկան, ի, պէ, 3) մարթ եր, 4) սակ
արկանեմ :

* Քանի՜ տարւլան հաղցանքս արարելուսնս ինչի՜նչ
 Եւրոպայէ: Եւրէ 193:

年

Տասնըմեկ տարվան էր: Եւ տասվերկու տարվան եմ:
Տասվերկու տարվան տղայ մը տեսայ: Երբոր տասնըճինգ
տարվան էր, անոր հայրը մեռաւ: Պօղոս ան առեն տաս-
նըվեց տարվան էր: Վասնըճինգ տարվան էր: Ղաւիթ
Թագաւոր ըլլալու առենը երեսուն տարվան էր: Սոլե-
սէս մեռնելու առենը հարիւր քսան տարվան էր: Սո-
ղովմոն տասվերկու տարվան իր հօրը աթոռը 1) նըս-
տաւ 2):

(Օ)ն արևը եռաշնչապատ Բարս: Պէն օնիսի եռաշնչապատ Բ^Բ
 (Օ)նիսի եռաշնչապատ արևը չճճուի ինչօրհիւմ: (Օ)նիւշ եռաշնչապատ
 իսկն օնուան արարարանը ԷճԲիւ: Պօղոս օ Կախան օնուալիւ եռա-
 շնչապատ Բարս: Երբիս արեշ եռաշնչապատ Բարս: Ղաւմիլ զնարիւ-
 շահ օղարանու զաւգիլի օլիւնու եռաշնչապատ Բարս: Սնիւհա Էօլ-
 արիւնիւ զաւգիլի եւիւ երբիս եռաշնչապատ Բարս: Սողոմոն օնիսի
 եռաշնչապատ (Իսկն) իւնարիս զեհարիւնիսի լուսնալուս 1) ինչարի 2)

1) $\mathbb{U}(\mathcal{B} \cap \mathcal{A}, n_j)$, 2) նստահիմ, ասպ :

* Որչափ առեն, նէ գատար վաղըթ հայցանե պարարտեալ
նը հայցանե պարիշ [աղագ-հան]ի: Երէս 195:

 $\bar{r} =$

Իրեք օր պահվըտեցան: Եւ թիւ օր հարսնիք ըրաւ 1):
Իրեք տարի սով եղաւ: Վեց ամիս հոն նստաւ: Իս
տասնը հինգ օր բանալը գրին 2): Բոլոր օրը 3) (առաւմը-
նէ մինչև իրիկուն) կոխ կընեն: Եւ տարի իր տղուն

ատենը բարեխառն 11) անձրևներով երկիրը կրկանաշնայ 12) : Ամէն օր , ամէն շաբաթ 13) , ամէն ամիս 14) ամէն տարի 15) զքեզ քննէ , թէ որ առաքինութիւնը 16) ըրիր 17) : Հրեայներու շաբաթ օրը գործել չե՛վայլեր :

Հէր չէշ չոճո-գլու-ղու-նիս 1) Գօլայ Լեւրայից Ելուր : Ինկիյարըլընիս օնոն Էօլէրի Էօրմէլ օլուր 2) : Լրիւշէն Դարիշահն Էնի-նիս Էրմէնիս 3) Էլէնիլմէշ Լօնրուգ 4) Եօղուր : Իլլ Կոհար Վէ սօն Կահարիս 5) սոպոհ Վէ ագշահ Էսարի չօգ Կեֆա Դոն Ելուր 6) : Վլշէն Էնիլեր Գլսսուլը 7) , Վէ Էսպն ուլուր 8) : Սօն Կոհարիս Կաշմուլըն 9) Էսպրուլը Կեօրիլը 10) : Իլլ Կոհար Վագլիլ Էլիլն 11) Էսպրուլը Էլեր Էլշէրի 12) : Հէր Էն , Էլեր Կոֆիս 13) , Էլեր ալ 14) Էլեր Էլլ 15) չէնիլի Էլֆուլ Էլ , Վէ Կոհ չի Կոնիլ Գոլիլիլ 16) Գալահիսլ սլն 17) : Լահո-րիլ Էլիլ Դոնս Էրիլիլ Էլշէլի Դոյիլ Կեյիլ Կեր :

1) Մանկութիւն , Թեան . 2) վատիմ , Էյայ . 3) աշխարհ հայոյ . 4) անգործ երկիր . 5) աշխանային և գարնանային եղանակք . 6) մէգք յաճախեն . 7) կարծիմ , Էյայ . 8) երկարիմ , Էյայ . 9) ծառ , ոյ . 10) Թօթափիմ , Էյայ . 11) բարեխառն , 12) գալարիմ , Էյայ . 13) շաբաթ , ու . 14) ամիս , ամսոյ . յամէն շայն ամսոյ . 15) ամ , ամի , աւ . 16) . առաքինութիւն , Թեան . 17) ուղղեմ , Էյի :

Պարո-լիլն :

Մէկ շատ հարուստ 1) երկրագործ մշակ 2) մը բաղձալով իր արհեստը տղոցը սորվեցընել , կրտէր անոնց : Տղաք դիտէք ես ինչպէս հարստացայ 3) , և թէ որ դուք ալ ինձի մօտ կրնէքնէ , շատ կը հարստանաք : Անոնք ալ կրտեն անոր , հայր կաղաչենք քեզի , որ մեզի սորվեցընես : Ան ալ հնարք կը մտածէր 4) , որ ծոյլ չըլան 5) , ու կրտէ անոնց , տղաք , տարւան մէջ օր մը կայ , ու թէ որ մէկը ան օրը գործքի մէջ հանդիպելու ըլլայ 6) , շատ կը հարստանայ : Ես իմին ծերութենէս 7) որ օր ըլլալը 8) մոռցայ , բայց դուք մի հեղձաք . բոլոր տարին գործեցէք , չըլլայ թէ ան օրհնած օրը անցնի 9) , ու գործ-

քի մէջ չհգտնելովք, և բոլոր տարւոյն 10) ձեր ջանքը 11) ու վիշտը 12) պարապ երթայ 13) :

Պէր չօգ պէնկէն 1) Լէրնիճի 2) Էմբարարենա պէնա հալիւնը Էօյրէլէմէ, Լալէսիլը պէր Էիս օնլարա. () Կոլալը ըրճ պէրէրմիսիլ պէն նաալը պէնկէն օլաոմ 3) . Վէ Էյէր պանա Գալաֆ տալաանը պիւպի չօգ պէնկէն օլալաոմնալ : () Նլար ճիլապ վէրիլլէր՝ փէրէր, բիճա Էիւրիլ, չի պիւլէ Էօյրէրէսիս : () Կոլ Լէմիլը օլաալնլար 5) Կիլի Ֆէմպ Կիւլիւնիլ-րիւիլ-4), Կիւր օնլարա . օլալարը Էլլըն Էյիւն Կիւ պիւր Էիւն վարարը, Վէ Էյէր պիւր չիսէ օ Էիւն Էլ Էլիւն Կիւ պիւր Կոլալաոմնալ չօգ Էիւն օլալա : Պէն Էիւլիլարը Էլլար Կոմ 7) Կանիլ Էիւն օլաոլալաոմնալ 8) Կանիլ-Էիւն . Էլլար Կանիլ Կանիլ օլալարը, Կիւլիւն Կանիլ Կանիլ Կանիլ օլալար չի օ Կիւլարէ, Էիւն Էիւլ Էիւլ Էիւլ 9), Վէ Կիւ Էլ Էլիւն Կիւ պիւր Կոլալաոմնալ պիւր Էիւն Էլլար 10) Էլիւն Էիւլ Էիւլ 11) Վէ Էլլար Էիւլ 12) Կոլալ Էիւլ օլաոմն 13) :

1) Մեծատուն, տան, 2) մշակ երկրագործ, 3) հարստանամ, աղայ, 4) հնարս հնարեմ, 5) հեղգամ, աղայ 6) հանդիսիւմ, հանդիսեցայ 7) ճերմութիւն, թեան, 8) պատկերաւոր, 9) զանց արապէ զձեօք, 10) ողջոյն ամին, 11) ջանք, 12) վիշտ, վշտաց, 13) ընդունայն ընկել :

ԳՎՈՒՍ Թ :

Երբոր Խօսքը Կարաճոմ ցըրնելու ըլլայ, Բայր Բնդ նախ Կիւրմ Կարաճոմ Խնդիլ Կոմէ : Երեւ 196 :

Ա :

Երբը իր Ճառագայթը բոլոր աշխարհք կրծագէ 1) : Եւետարանը ամէն տեղ (չորս դին) առաքեալներուն ձեռքը քարոզվեցաւ 2) : Տրդատ Թագաւորին ատենը Ժամեր շինվեցան 3) հայաստանին ամէն դիւրը : Ենոր քաջութեան 4) անունը դաւառին 5) ամէն դին կը պատմըվէր :

Անհիշ չենալի շափափունի պիւնեանն հէր լարափը-
նա ղէրիւ 1) : Անհիշ-նարն էն էն էն ղէրիւ հէր
լարափ ղալ օլնար 2) : Տրտար փարիշուն ղալ-
լունար էրհիւսարնն հէր լարափնար ղէրիւ էն
արւար 3) : () նաւն էշիւհիւհիւն 4) նաւն էշիւհիւն 5)
արտար լարափնար նալ օլնար արտար :

1) Տարալ, էջի. 2) քարոլ, էջի. 3) ղնն, էջի.
4) քալոլ, էջի. 5) քալոլ, ալ :

* Ան Բայիւր, որոնք Բի պիւնար ուրիշ պիւն անցիւն իւն-
շանիւն, իւնիւն աշարհար նա արտարնն Բա-
յարալնն հարալ իւնիւնն ղնդ նալարալ
արտարնն պիւն լարափնն :

Երեւ 197 :

Է :

Քաղքին ղրնէն ելան : Որ 1) ճամբէն ղնաց : Ուր
ծովէն անցնել կուղէ, նալի պէտք ունի 2) : Ու իմ
ըլլայ, ու քուկդ ըլլայ, մէջ տեղաց 3) կարեցէր 4) :
Պալիթ պատուհանէն 5) ինչաւ, ու փախաւ ղնաց ու
ապրեցաւ : Սեղի ճամբայ ցուցուց ու ըսաւ, աւ ճամբէն
դացէր, ու ոչ ալ 6), և ոչ ահալ խտորեցէր 7) :
Երբոր քաղքին ղառ ի վերէն 8) կելէին կոր, քանի մը
հոգի տեսան, որ 9) կուգային ղնը հանելու :

Եհիւնն Գալուստիանն ղէրիւ 1) Եւ
արտար իւնիւն : Քիւնն պիւնիւնն իւնիւն իւնիւն, Գալուստ
իւնիւնն ղարար 2) : Ան պիւնն, ղէ նն օնն օլնար,
օլնարնն 3) ղէնիւն 4) : Պալիթ փէնճիւնիւնն 5)
էնիւն, ղէ Գալուստ իւնիւնն ղէ Գալուստնն : Պիւնն Եւ
իւնիւնիւնն պիւն, պիւն Եւնն իւնիւնիւն, նն ալար 6)
ղէ նն ալար ալարնն 7) : Անպատուհանն ղէնիւնն Եւնն-
արտար 8) ղէրիւնն, պիւն Գալուստ ղէնն իւնիւնն-
ն 9) աւ ղէրիւնն իւնիւնն :

1) Որ, 2) պէտք ունիւն. 3) մէջ, միջի. 4) կարեւ, ղէրիւ.
5) պատուհան, ալ, 6) ալ ոչ, 7) խտորիւն, էջայ. 8) քալ
վեր. 9) որք :

Երկու խոսք :

7 :

Աստուած առաջուց գիտէ ամեն վնասները 1), բայց անոր առաջուց գիտնալը 2) չարեաց պատճառ չէ : Ինչպէս թէ որ մէկը տեսնէ իր ընկերը որ սկրգոտ 3) տեղերէն կերթայ կանցնի կոր, ու ըսէ որ պիտի իյնայ 4), ինքը պատճառ չըլլար ընկերին իյնալուն : Կամ թէ որ մէկը տեսնէ իր ընկերը, որ աւազակ եղած 5) տեղէն կանցնի կոր, ու ըսէ, որ գլխուն գէշ պիտի դայ 6), ինքը չըլլար վնասին պատճառը : Եւ թէ որչափ վնասներ աստուած կը լսափանէ 7), ան ամենուն յայտնի չէ :

Ալլահ իբրաիմէն հեր խեբեբէբէ 1) պիւր . աման օնուն իբրաիմէն պիւրիսի խեբէլի սեպէպի պիւրիսի : Աստու խեբէբէ պիւրիսի խեբէպի ալափաշանը կեօրան, խեբէպիսի 3) իբրաիմէն կեօրան, վեբէպիսի խեբէպիսի 4), խեբէպիսի սեպէպի օլապ ալափաշանը պիւրիսիսի : Աստու խեբէբէ պիւրիսի խեբէպի ալափաշանը կեօրան, խեբէպիսի օլապ 5) իբրաիմէն կեօրան, վեբէպիսի խեբէպիսի պիւրիսի կեօրան 6) խեբէպիսի օլապ խեբէպիսի սեպէպի : Ալլահ խեբէպիսի խեբէպիսի 7), օ հերիսիսի պիւրիսի :

1) Ալլահ, ու . 2) կանխագիտութիւն, թեան . 3) լսելով . 4) գործով, ելայ . 5) աւազակութեամբ 6) եղբուն գտանել . 7) արգելում . գելի :

* Աստուած ալ, ուրախանալ, նախանձիլ, զարմանալ և այլն ընդ նախադրուած պարտքին խեբէպիսի :

Երկու 198 :

7 :

Ալլահ մարտիրոսներուն 1) ճգնութեանը 2) վրայ հրեշտակները երկինքը կուրախանան : Զեթանոսները 3) քրիստոնէներուն համբերութեանը վրայ շատ զարմանան 4) : Պէտք է աստուծոյ խորունկ 5) իմաստութեանը վրայ զարմանալ : Բարինքը իրենց ընկերներուն յառաջ

ԳԼՈՒԽ Ժ:

Պարսկան ու Բաղդադական անսանները քան նախադրու-
թեամբ հայցական հոլով եմբեր իողէն: Երեւ 199:

ւն:

Մեղրէն անուշ 1) ինչ բան կայ: Երարատ ամէն լեռ-
նէն բարձր է: Վեղմէ աւելի խելացի 2) մարդ չեկայ:
Հին գինին նորէն անուշ է: Յովհաննէս ամէն մարդա-
րէներէն մեծ էր: () ձին թունէն 3) դառն է: Եսիա՝ եւ-
րոպայէն աւելի ընդարձակ է 4): Ոսկին ամէն մետաղնե-
րէն աւելի ծանր է: Ուղտը փիղէն պզտիկ է: Եռիւծէն
աւելի ուժով 5) ինչ կայ:

Պարսկան լաւը 1) նէ ձար: Երարատ հէր պողար-
պան ելահէի պիր: Սէնդէն պարէ իւրար 2) ինսան Էօք
պար: Լյիլ շարապ եւնիպէն լաւը պար: Յովհաննէս
հէփ փէյղամպէրէրպէն պէյթի-ը ի-պի-: Ելան պէհերին-
պէն 3) (պիւր) աճը պար: Եսիա ելըոճարան պէյթի-ի 4)
պի-ը: Ելըն հէր Ժարէնէրպէն աղըր պար: Տէլէ Ֆիւ-
րէն իւլէ-ի պի-ը: Եսիան գո-վէլէլէ 5) նէ ձար:

1) Քաղցրագոյն, 2) խմածնագոյն, 3) Թոյն, պ, 4) ըն-
դարձակագոյն, 5) հզօրագոյն:

Պարսկա-լիւն:

ի:

Մեկը պզտիկ տղու մը հարցուց, ու կըսէ. աղէկ է 1)
մի խօսիլը, թէ 2) լռելը: Պատասխան տըվաւ տղան ու
կըսէ. թէ որ անօգուտ 3) են խօսքերը թող տուր 4),
թէ որ օգտակար 5) են, քիչ խօսէ: Եսլ թէն 6)
աղէկ ալ ըլլաննէ, շատ խօսքը 7) մի երկնցըներ. ինչու
որ լռելը աղէկ խօսքերէն տահա աղէկ է:

Պիլիսի պիր իւլէ-ի չօճուրտ սորուր, լագըրպը ելիւհ:

Տի, Եօգնատ 2) սոսն օլնագ հը էյի պիր 1): Չօճուգ ճոս-
դապրնիսս պիր. էյէր ֆախիսիսիլ 3) սեօհպէլ իսէ (պիր
լնարաֆա) պրաւ 4): (Եօգ էյէր ֆախիսիլ 5) իսէ սպ սեօյ-
լէ. ֆագաւ 6) էյիսի օլնատ սեօհպէլ 7) չօս ուլնիսս,
պիր սոսն օլնագ էյի սեօհպէլիսիս պիր էյի պիր:

1) Բարւոյր է. 2) Էթէ. 3) անօգուտ. 4) Թողում. 5) օգ-
տակար, 6) այլ Թէպէտէ, 7) խօսք, խօսից:

77:

Երբոր մինակ ըլլաս, ժամանակէն առաջ սեղան
մի դներ կերակրոյ համար, ու հարցընէն առաջ բան
մը մի զրուցեր. և երբոր կը հարցընեն, վայելուչ 1) պա-
տասխան տուր, ու ամէն բանէն աւելի զգոյշ կեցիր 2),
որ խեղացի մարդու 3) պէս չխաղածենաս 4) ան բանին
վրայ, որնոր աղէկ չես գիտեր 5):

Սէ պանանի Եալնիս օլնիսս, լնատ իշն վագ-
լնիսս իշնի սո-ֆրա Գօմա, վէ սօրնիսս իշնի պիր շէ
սեօյլէ. վէ սօրն-լրո-լր-նիսս, Եագըլլէլ 1) ճն-լնոյ
վիր. վէ հէր շէյիսի պնաի սագըն 2) (օլնայս թի) էյի
պիլնիսիլն յապիսիլն ի-պէլիսի 5) իլնիսս թիսի 3) ինի
պիօպիլ-լլէլիսիսի 4):

1) Վայելուչ բանիւ. 2) զգոյշ լինիմ. 3) որ. 4) մեծաբ-
նեմ, էյի. 5) յայն ինչ, զոր բարւոյր ոչ գիտես:

* Ս'իտանի նախադաս տառնանիլը հասարակօրէն իլհաս-
յայնի իրենց գոյալաններուն հետ: Երէն 202:

78:

Ով որ իր թշնամիներուն աղէկութիւն կընէ 1), մեծ
վարձքի 2) արժանի կըլլայ: Ս'ախկոտները 3) մէկ պլալի
4) նեղութիւնէ 5) մը կանծրկին 6): Թէ որ մեր թշնա-
միները յաղթենք, մեծ խնտումով մեր քաղաքը կը դառ-
նանք: Ս'աբայ թագուհին երուսաղէմ եկաւ ծանր 7) զօր-
քով 8): Սուրբ խաչին նշանը սատանաները կը հա-
լածէ 9):

- 1) Ճգնաւոր, աւ. 2) փոքր ինչ. 3) սիրտ իմ լուծա-
նի. 4) Թուլանամ, ապայ. 5) բնութիւն, Թեան, 6) օրինակ,
աւ. 7) ապաւինիլ 'ի յոյս. 8) դժնդակ. 9) մեծացուցանեմ,
ցուցի. 10) գործք, ծոց. 11) նմանող լինիմ, նմանող եղէ.
12) չարակրութիւն, Թեան:

* Ստանալան տնտեսները Բացառական խնդիր կուզեն:
Երէ՛ 205:

Ը:

Ոչ որ անոնցմէ համարձակեցաւ 1) ինձի հետ խօսիլ:
Սարգիսներէն հիչ մէկը (հիչ մէկ մարդ մը) առանց
աշխատելու բան չիկրնար սորվիլ: Հոն մարդիկներէն հիչ
մէկը (մարդ մը) չիտեսայ: Ներերէն մէկը (ծեր մը)
ժամը մտած աղօթք կրնէրկոր 2): Չեղմէ մէկը իս
պիտի մատնէ: Օ ինուորներէն մէկը (զինուոր մը) տէ-
գով 3) քրիստոսին կողմ 4) խոցեց: Չեղմէ ոմանք չեն
հաւտար: Կռապաշտներէն 5) շատերը (շատ կռապաշտ-
ներ) հաւտացին: Հարուստներէն 6) որը (որ հարուստը)
աս աշխարհքս անհոգութեամբ 7) անցուց: Կենդանիներ-
էն 8) կէտը 9) (գազը կենդանիներ), ինչպէս 10) ոչ-
խարը, ու գառը, մարդիկներուն համար եղան:

Պէնի՛ ինչ լազուրաբ ելմէյի օնլարպան հիչ պիւր իման
ճեարելի ելմէյի 1): Ինանն եղարարարան հիչ պիւր
լազմէնիւ ինչ լազուր ելմէյի գապիւր պէյիլ պիւր:
() Եսաս հիչ պիւր իման կէտմէյի: Ինիւարան պիւր իմ-
լէնիլ ինիւր իպարելիլ արուր ուարու 2): Ինչիւրպէն
պիւր պէնի համալայաճագ արը: Ելեթելիլն պիւր իմ-
արուան պէյիլնիլ 4) իրշիւլ 5) Եարարար: Ինչիւր-
պէն պարարար իման կէտիլմէյիլ: Փոնիւրիլմէյիլ 5)
չօղու իմանարար: Հանիլ լարիլիլ աահիլ 6) շո- ճիւրան
հաճիլմէյիլ 7) Կէլիլիլ: Հայլանալարան 8) պիւր պէյիլ-
իլ 9), Եանի՛ 10) Գօյուան, Գուպու, պէնիլ արիլ ինչ Ե-
րարարարար:

- 1) Համարձակիմ, Եցայ. 2) կալ յաղօթս. 3) տեգ, ամ-
գաւ. 4) կող, իւ. 5) կռապաշտ, իւ. 6) փարթամ, ի, աւ.
7) անհոգութեամբ. 8) կենդանիք, նեաց. 9) կէտը. 10) որպէս:

Պատմութիւն :

Է :

Ղազարին մէկը հարցուց պամբոյ հօր 1) ու կրսէ , ինչո՞ւ համար սատանաները մեղի թող չեն իտար աղէկը ընել . կրսէ անոր ծերը , տախկա մի ըսեր . թէ չէ՞ 2) աստուած սուտ կըհանես 3) . մանաւանդ ըսէ , ես չեմ ուզեր աղէկը ընել , կամ ողորմութիւն տալ . ինչու որ քրիստոսին մահը թշնամիներնուս ամէն ուժը 4) խորտակեց 5) :

Քիւշէլէրպէն պիւրի սօրփոս պանէոյ իւրիւրէ 1) , վէ պիւր . ինչին շէյլեանլար պիւրէ էյի ամել իշլէմէ Գօյվէրմեզլէր . պիւր օնո իսլէյար . օնո պէմէյէնի , հարեմ չի 2) ալլահը էալան չեգարմալ օղոսս սոն 3) . վէ իշլէ պիւրէնի չի , պէն չէնպիմ էյի ամել իշլէմէլ էալսօս սոփապ վէրմէ իսպիմ . զբոս հապլէլի իսանլն էօլմէ պիշմանլարլլալլան պիւրիւն Գոմլէլիլի 4) իբրանպըրլլ 5) :

Եհարց ցհայրն պամբոյ . 2) Թէ ոչ . 3) սուտ առնել . 4) զօրութիւն , Թեան . 5) խորտակեմ , էցի :

* Ինչ հասնալան անուանին Գործածութեան Եղանակը :
Երբե՞ 147 . 207 :

Ը :

Օքեղ բանի տեղ մի գներ 1) . ու ուր որ 2) ըլլանէ , հանգիստ 3) կըգտնես : Կտորները 4) ժողովեցէք 5) , որ բան մը չիկորսըվի 6) : Թէ որ մէկը քեզի բան մը հարցընելու ըլլայ . վայելուչ պատասխան տուր : Թէ որ աղքատաց 7) բան մը տալու ըլլաս , մի հօգար 8) որ շատ տըվի : Թէ որ մէկը քու վրադ դէշ բան մը խօսելու ըլլայ , չիկոուիս անոր հետ : Բան մը չունիմ , ու ամէն բան ունիմ : Աշխարհք բան մը չբերինք , ու բան մ'ալ պիտի չիտանինք : Իշտէ ես երուսաղէմ կերթամ , ու հոն ինչ որ 9) զլուսս պիտի գայ նէ 10) չեմ գիտեր : Չեզի ինչ որ 11) կրսէ , ըրէք : Ինչ որ պիտի բնես , չուտ ըրէ :

Վրէնդինի տիր շէյ եհրինէ գօմա 1), զէ ներհարէ
 թէ 2) օլսան բահալլը 3) պոլլուրսոն : Վարչաւարը 4)
 Կեղ շէրինիւ 5), թէ տիր շէյ զայ օլսաւն 6) : Լյէր սանա
 թինէ տիր շէյ սօրարսա, Եագը շէրը ճո-ղապ ձէր : Լյէր
 ֆո-գարէլէրէ 7) տիր շէյ ձէրինսն, չօք ձէրին Կեյ
 Գո-րոսիլո- Էլեյեյէն 8) : Լյէր թինէ սեմպէն Էօլի-րի-
 Կեօլի- տիր շէյ սեյլէրսն, օնոյոլ-լա նիլա Էլեյ : Շէյ
 տիր շէյն Եօք, ձէ Կեյ շէյն ձար : Շէյ տիր շէյ Կի-ն-Եայ
 Կեօլի-րի-Կեյ, ձէ նէ Կեյ Կեյ Կեօլի-րի-Կեյ Գարի-րի-Կեյ : Լյէր Կեյ
 Գո-լսո-շէրինի Կի-րի-րի, ձէ օրարսա նէր 9) պաշտա Կե-
 լէճեյլսն 10) Կեյլէն : Սեյն նէ թէ 11) Կեյրսն Էրի-նիլ :
 Վերի Էրի-ճեյլսն ձար լա, չալո-գ Կեյ :

1) Մի ինչ համարիր . 2) ուր և . 3) հանգիստ . գտեան .
 4) կոտոր , ոյ . 5) Ժողովմ , Էդի . 6) կորնչիմ . 7) աղքատ , աւ .
 8) մի հոգասցին միտք քո . 9) որ ինչ . 10) ընդ իս անց անցանե-
 լոց իցե . 11) զոր ինչ :

[Ժ :

Մեկ քանի օրէն Ետքը մեռաւ : Թէ որ մեկը քա-
 նի մը օր 1) Կաշխատի, ու Ետքը կը դադրի 2), անիկա
 չի կրնար քերականութիւնը սորվիլ : Վրի մը 3) մեկը մե-
 կէ հեռու կրնակելին : Մեկը քիչ մը կերակուր պատ-
 րաստեցէք : Վրի մը կրակը ինտոր 4) անտառներ կայ-
 րէ : Սի որ աղէկ միտք կը դնէ, տահա շատ բան կը
 նայ իմանալ : Մեկ ճգնաւոր մը աս սքանչելի կարգը ու-
 նէր, որ եթէ մեկը իրմէ բան մը ուզելու ըլլար, ինքը
 չէր ելլար ու չէր իտար . հապա կըսէր, գնա ան, որչափ
 որ քեզի պէտք է նէ . ու թէ որ մեկը բան մը բերելու
 ըլլար, կըսէր, որդիս՝ հօն իր տեղը 5) դիր :

Պէր Գաշ Կեյ-րի-ն սօղոս Էօլի-ր : Լյէր տիր թինէ
 տիր Գաշ Կեյ-ն 1) չալլապ ձէ սօղոս ձալ Կեյ-րի-ն 2),
 Էլէ սարժը Էօլի-րի-նիլ : Պէր ալ 3) Կեյ-րի-նի-
 ու-գա-Գաշ Կեյ-ն օլ-լա-ր Էօլի-ր : Պէր տիր ալ Էլէ-ր Կե-
 ղը Էրի-նիլ : Պէր ալ Կեյ-ն շաւալ 4) օրսաւարը Էագար :
 Վրի թէ Կեյ-ն ֆի-րի Գօր, պահա չօք շէյ Կեյ-նի-նիլ :
 Վրի-նի-նի տիրինի տեյլէ տիր Կեյ Կեյ-նի-նի ձար լա . թէ Կեյ-ն

Գլխին օհրառն Կլեր շէյ իսպիւսէ իսին, չէնիսին Գաւառոյ ղէր-
 յէրին, Եւ իրաւ Կլեր իսին. ինչո՞ւ ո՛ր ճիւղապարտ չի ասանա
 իսինըստս. ղէ Ելեր ղիսէ Կլեր շէյ ինիւսէ իսին, Կլերին,
 օրաւ, օրապա չէնիսին 5) ԳՕ:

1) Չաւուրս ինչ, 2) դադարիմ, էջայ, 3) սաղաւ ինչ, 4) որպիսի. 5) անդր ի տեղւոջ իւրում:

የብብሩ ስራ፡

⁸ Լ⁹ « Բաղնիքները, աստի, անտի, աստ, անդ, զուգահեռ
բերաններով ու պէս իրենցին : Երև 208 :

ឃ្លា ៖

Բ որովամին սողովմոնին տղուն օրէն պէրի 1) հրէայնե-
րուն թագաւորու թիւնը երկուք բաժնելեցաւ 2) : Արիւ-
նը ան վերքէն իր վազէր, ու կառքին 4) ծօցը 5) կըլեցը-
նէր : Անոնք ան քաղքէն ելան, ու եգիպտոս փարաւոն
թագաւորին եկան : Տուրիա ու Ճամբու ընկեր 6) հրեշ-
տակը գետին քովը նստան : Արբոր տուրիա գետին քո-
վը 7) լըվացվելու իջաւ . ան գետէն ձուկ մը վա-
զեց 8), ու կուղէր անի կըլլել : Սովսէսէն խրկըված լըր-
տեսները 9) իրենց եղբարց սիրտը վախցուցին 10), անոր
համար ան անապատին մէջ ստակեցան : Ատ բան աս
աշխարհքիս մէջ ծածկըվինէ ալ, բայց աստուծմէ չի-
ծածկըվիր :

1) Բժշկական սօցիալական օգնությունները կենտրոնական պետության 1),
 Երևանի քաղաքի քաղաքացիական պաշտպանության 2) : Գաղա-
 օ Երևանի քաղաքի 3) քաղաքացիական պաշտպանության 4) կենտրոն 5) քաղաքացի-
 ական պաշտպանության : Օրենսդրության 6) քաղաքացիական պաշտպանության
 Երևանի քաղաքի քաղաքացիական պաշտպանության : Տնօրենի պաշտոնը 7) քաղաքացիական
 Երևանի քաղաքի քաղաքացիական պաշտպանության : Սեյմի պաշտպանության 8) քաղաքացիական
 Երևանի քաղաքի քաղաքացիական պաշտպանության : Սեյմի պաշտպանության 9) քաղաքացիական

Գօրգոթ-Լիոն-լար 10) . օնոն իշն օ չօրիէ Լեպրիւ-
լէր 11) : Զօ շէյ պո- պի-նե-տարտ Լիլ-Էն-է պիլէ, պո-
ճի-ճիլ- տլա-հարտն Լիլ-է Գալա-մալ :

1) Յաւուրց անտի . 2) բաժանիմ, Եցայ . 3) վերք, վերաց .
4) կառք, ռայ . 5) Ժոյ, ոյ . 6) ուղղեկից . 7) Եղբ գետոյ .
8) վաղեմ, Եցի . 9) լստես, աւ . 10) զանգիւթեցուցանեմ,
Եցուցի . 11) սպտակիմ, Եցայ :

* Որ յարաբերական դերանունը լի է որ անուն Բայի ըլլայ
ուրախիան իւրիւնք : Երեւ 210 :

ի :

Ով որ մինչև ետքը 1) համբերէ, ան կապրի : Ով որ
աղքատներուն կողորմի 2), կարօտ չըլլար 3), իսկ ով
որ անոնցմէ աչքը կը դարձնէ, մեծ կարօտութեան մէջ
կըլլայ : Ով որ աղքատը կանարգէ 4), կը մեղանչէ . ով
որ աղքատին ողորմութիւն կընէ, երանելի է : Կաղա-
րէթ ըսված քաղաքը բնակեցաւ . (բնակեցաւ ան քաղա-
քը, որնոր նազարէթ կըսվէր) : Մնոր հետ ըլլողները
ամէնը մեռան . (ամէնն ալ որոնք որ անոր հետն էին,
մեռան) : Հերովդէս բեթղէհէմը եղած ամէն տղաքը
կոտորեց 5) : Կաւը եղողները (որոնք որ նախն մէջն
էին) անոր հաւատացին . ու ոչ ոք զիտցաւ, թէ ան ով
էր : Շրագը 6) ամէն տունը եղողներուն լոյս կուտայ :
Ոմանք կան, որոնք չեն հաւտար : Կաղտուկ բան մը չի-
կայ, որ չիյայտնովի : Չեռքինդ ինչ է . (ինչ է ան, որնոր
ձեռքդ է : Ալէքսիանոս երբեմն երբեմն 7) աղքատաց
հետ խառնըվելով, որոնք որ եկեղեցւոյ դուռն էին .
Ժամը մանողներէն ողորմութիւն կըխնդրէր, (ողորմու-
թիւն կըխնդրէր անոցմէ որոնք որ Ժամ կըմտնային) :

Քիթի սօնոն-նարտ . 1) սապր երկրակ, օ Եաշար :
Քիթի Ֆո-գարեւելի Բերհամեթ Էպի 2), (Ֆո-գարեւելի
Բերհամեթ Էպի) Էհամճ օրհոյ 3) . վէ լագին օնարարան
Լեօյլ-նի- չիլիլի (Քիթի Լեօյլ-նի- օնարարան չիլիլի), չօ
Էհամճը իշնիկ օրհոյ : Պագըրը հօրըցուն 4) Լի-նա-
իլի . Փագըր Բերհամեթ Էպի Բա-լիլ-լու- պո- : Կա-

[illegible]

1) 'Խ սպառ. 2) ողորմիմ, Էցայ. 3) Կարօտանամ, այցայ. 4) անարգեմ, Էցի. 5) Կոտորեմ. 6) Ջրազ, աւ. 7) Էրբէք Էրբէք :

ገጽ ፩፡

年。

Ամեն կենդանիներուն մէջ, որոնք որ մարդուս համար ստեղծուեցան, շան պէս չիկայ որ իր տէրը սիրէ. գիշեր ու ցերեկ 1) կը պահպանէ 2), ու տէրը անիկա ծեծէնէ 5) ալ, շունը անկէք չի զատուիր 4), ու երբոր որսի կելլէ 5), թէ որ ահաւոր առիւծ մը տիրոջը դիմացը ելլէ 6), ինքը զինքը իր տիրոջը տեղ մահուան պտանգի մէջ կը դնէ 7):

[illegible]

1) Օգայդ և ղցերեկ, 2) պահել զպահպանութիւն, 3) հարկանեմ, հարի, 4) հեռանամ, ալայ, 5) յորս ելանել, 6) պատահիմ, հեցայ, 7) ի մահ մաանել զանձն:

* Թե որ խնդիր սեռի բնայ, նայնպէս հասարակ խնդիրն
իւրեւ հայցական իւրեւն:

Դ:

Տեսածնիս ու ըսածնիս ձեզի կրպատմենք: Քու ըսածդ
ես ալ կրնամ ըսել: Ձեր ինձի գրած նամակնիդ կար-
դացի: Չիգիտցած բանս ինտոր ըսեմ: Տարածդ ինչ է:
Իրեք բան կայ որ ինձի կարելի չէ 1) իմանալ: Բըս-
ծը միտքը ինկաւ: Ըն խօսքը, որնոր երէկ չէ մեկալ
օրը 2) ըսիր, չիկրցայ իմանալ, ինչու որ միտքս ուրիշ
տեղ 3) էր: Բան մը չիկայ, որնոր աստուած չիղիտնայ:
Բան մը չունիս, որնոր աստուծմէ առած չըլլաս:

Այսպիսի-մի-պէս վէ իշխարիւնիս պէ նագը Էպի-
րիս: Ահնի պիպիւնի պիպի պիպիւնիս: Այլն պիպի
Էպիպիւնիս միտքու-օգու-օգու: Պիւրիս շէյն նա-
սը պիպի: Այլն-պիպի-յի-ն նի պիպի: Ի-չ շէյ վար ը
պիպի մի-սիս պիպի պիպի 1) աղնամագ: Այլն-պիպի
Այլն-պիպի Էպի 2) պիպիւնի սեպի-աղնայնամագ, պիպի
Փիպի պիպի Էպի 3) պիպի: Պիւր շէյ Էպ, չի ալ
լազ պիպիս: Պիւր շէյն Էպ պիպի, չի աղնայնամագ
Էպ օրնայն:

1) Անհնար է. 2) յեռանդն. 3) այլուր:

* Թե որ հասարակ խնդիր բնայ, հարցանի իւրեւ ամեն հո-
ւով ինչպիսի պիպի: Իւրեւ 210:

Է:

Անդուն, որ ամենէն տկար է, շատ աշխատիլ կըսիրէ:
որուն գործքը 1) ամեն մարդու ետարար 2) է: Ան մարդ
մը կար, որուն ձեռքը չորցած 3) էր: Արքայութեան
փառքը լեզու չիկրնար պատմել, որուն սուրբերը ար-
ժանի կըլլան 4): Իմաստութիւնը աստուծմէ խնդրել
պէտք է կըսէ սողմոն, ուսկից որ ինքն ալ իմաստնա-
ցաւ 5): Անորէնները խնտումով մեղքը կըգործեն, որոնց

մէ արդարները կը դողան 6) : Ըն գիշերը, որնոր յիսուս
բռնըվեցաւ 7), մէկ գեղ մը եկաւ, որուն անունը գեթ-
սէմանի էր : Ըն ճամբէն ուսկից որ եկաւ 8) ետ դարձաւ :

[illegible]

Գործ, ոյ. 2) պիտանի. 3) դօսացեալ. 4) արժանանամ, ապայ. 5) իմաստնանամ, ապայ. 6) զարհուրիմ, եցայ. 7) մատնիմ, եցայ. 8) ընդ նոյն ճանապարհ, ընդ որ եկն :

Quod si non est, tunc

 $\bar{y}:$

Թուարանութիւնը 1) փիւնիկեցիք 2) գտան, ինչու որ վաճառական էին, ու Թուարանութեան հարկաւորութիւն ունէին: Երաժշտութիւնը 3) յոյները 4) գտան, վասն զի որսիէս ազգաւ յոյն 5) էր, որուն համար որ կրօնն, թէ առաջ գտած ըլլայ երաժշտութիւնը: Ասողաբաշխութիւնը 6) քաղգէացիք գտան, ինչու երկինքը միշտ առաջ ամպի 7) ու մաքուր 8) ըլլալով, աստղներուն շարժմունքը 9) գիւրաւ կրցան իմանալ: Իսկ երկրաչափութիւնը 10) եգիպտացիք գտան, ինչու որ նեղոս գետին առատանալու 11), ու ցանած արտերուն 12) սահմանները 13) շփոթելու 14) ատեն, եգիպտացւոց մէջ իրենց սահմաններուն վրայ կռիւ ու արիւն 15) կըլլար. մինչև գտան չափ մը, որով իւրաքանչիւր ցանած արտերուն սահմանները կըգտնային, ուսկից յառաջ եկաւ երկրաչափութիւնը:

չէին հաւտար: Ինչ որ (գուք) կըսէք, գործով ցուցուցէք:

Պէզ թէ հրէական ըզ, չօք պէճա փոխակերպերպէն պէկեր պոլլոնիոնը 1): Պէզ թէ Լեւիական ըզ Գայրէկէ Եպիսկոպոս 2) ալլահըն Եօլիսիսի պիւրիսի Լեւիէրի 3): Եւսալ թէ (պէզ) պաշտարդաւոր, Եօլիսի պէ Լեւիէր Եպիսկոպոս: Լեւիէրիսի Եպիսկոպոս 4): (Սէն) թէ պէնի Եւսալիսի, պաշտար Եւրհամիսի Եպիսկոպոս: Եւսալ թէ (սէն) պէնիսի, Եօլիսի Եպիսկոպոս: Տօլլոնիսի 5) պէյօրիսի, թէ Լեւի պիւր շէյ պիւրի, Եպիսկոպոսի (սէզ) պէյօրիսի, Լաթիս օնլոր օնա Լեւիսիսի պիւրիսի: Սէնի (սէզ) պէյօրիսի, Եւսալիսի Լեւիէրիսի:

1) Յեանէալ գտանիլ, 2) փոխածամ, աջայ, 3) անցուցանեմ, ցուցի. 4) զնչիսիսի, 5) ճմարիս, արաի, արաիս:

* Եւրիսիսի ցոյցանի պիւրիսի պէզ Լեւիէրիսի:
Եւրիսի 216:

Ը:

Հինած տունս մեծ է: Եւ ջրհորը խորունկ 1) է: Եւ Լեւիսիսիսի Եւսալիսի Եպիսկոպոս, (աւ) տեղս անապատ 2) է, ու (աւ) օրս ալ իրիկվան դէմ է, 3) Ժողովուրդը արծրիկէ, որ երթան իրենց կերակուր գնեն: Եւ տղադ որուն տղան է: Որուն հրամանաւր ատ տունը կըշինէրիս: Եւ պատուհանը բաց, որնոր դէպ ի արեւելք կընայի 4): Եւ լաթը տղուդ է, թէ չէ: Եւ մատնիդ 5), գինդը 6) ու գաւաղանը որուն է: Եւ քաղաքդ մըրիս, ու քեզի պատմիլի, ինչ որ պիտի ընենէ:

Պոլ Եւսալիսի Լեւիէրիսի պէ: Պոլ Գոյիսի պէրի 1) պիւր: Եւ Եւրիսիսի Եւսալիսի Եպիսկոպոս, Եւրիսիսի Եպիսկոպոս 2) պիւր, Լեւիէրիսի Եւսալիսի Եպիսկոպոս 3), շո ճեօմհամիս Եւսալիսի, թէ Լեւիէրիսի Եպիսկոպոս: Եւ ուշադ թէն օղլա Գոյիսի: Եւ Լեւիէրիսի Եւսալիսի Եպիսկոպոս 4) Լեւիէրիսի Եւսալիսի Եպիսկոպոս:

նոնի մոտ ասոր, (7-րդ-ի 5), գիւղի 6) վէ պէյէնի
օրիմի պիւր: (7-րդ-ի 2-րդի կէ, վէ նի ի Էպիսկոպիս, ասոր
նիւր լոնիւր:

1) խոր. 2) անապատ, ի, աւ. 3) տարածամիմ, մեցայ.
4) որ հայի ընդ արեւելս. 5) մատանի, Լոյ. 6) գիւղ:

* Երբոր պատգամն գիւրդնիւրն պիւր իւրիւն:
Երեւ 217:

7:

Սամբերնիս հիւանդ ըլլալը ամենեւին չուղեր: Սարմինիս
շատ տեսակ 1) հիւանդութիւնով օր է օր 2) կըտկա-
րանայ: Ենոյշ տղաս՝ 3) ուր ես արդեօք, անուշդ կայ,
ու դուն չես երևնար: Հոն մեր հայոց ազգէն մարդ մը
չիտեսայ: Երբ պիտի ըլլայ ինձի մարմինէս արձըկ-
վիկ 4): Ինչպէս որ եմ նէ, բայ 5) զլիսովս, ու բո-
պիկ 6) ոտքովս այնպէս երթանք:

Երբեմն ճառար օրնաւնը հիշ իսպիւր: Թեմի-
միւր 10-րդ 1) ճառարաւորս իւրեւնի իւրեւ 2) իւրեւնի:
Սեփիւն օրնաւ, ամառն նիւրիւն պիւր, ասորն լաւ. վէ սեփ
իւրիւնիւրն: Օրնաւ երեւի միւրիւնիւրն պիւրն իւրեւ
իւրիւնիւրն: Եւ ճառար օրնաւ պատն իւրեւնիւրն պիւրն
4): Եւ ասորն իւրեւն, աւել 5) պաշտօն, վէ չեղաւ 6)
այապաշտ, եւ յիւրիւն:

1) Բաղմապատիկ. 2) օր ըստ օրէ. 3) ու քաղցրիկ օրդեակ.
4) արձակիկ. 5) անճաճուկ. 6) բոկ:

Պատմութիւն:

7:

Սարդ մը քաղձալով կրօնաւոր ըլլալ, մէկ ծերու մը
գնաց, ու իր խորհուրդը անոր յայտնեց: Արտէ անոր
ծերը, թէ որ կուզես կրօնաւոր ըլլալ, դնա՛ օւնեցածդ
ցրուէ 1), ու եկո՛ւր քու օտադ նստէ: Եւ ալ չուտ մը
գնաց, ու ծերին խրատին կէօրէ իր ամէն բանը աղքատ

- 1) Յրուել զննէս . 2) բաշխեմ, եցի . 3) ՚ի պետս իւր . 4) խույ, խցիւ . 5) նորոգեմ, եցի . 6) խորհիլ ՚ի մտս . 7) զնի ժամուց ինչ . 8) ձեղուն . 9) հին և փտեալ . 10) հանգչեմ . գեայ . 11) յայնմ օրէ . 12) հանդուցանեմ, գուցի :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ:

* Եւրգործախան Բային անուն Բային կրասորախանին Բայան
առնան հոլով իմարիս աւան իւլայ : Երեւ 217 :

ն :

Եւ զիւրին է, ամենը սիրել, ու ամենէն սիրվել 1) ,
թէ ամենուն հետ կուրիլ : Հովը ծառերուն տերևները
կըշարժէ : Ծառերուն տերևները հովէն կըշարժին :
Հովի սաստիկ մըրիկը 2) շատ տեղ 3) գեղերը փլցուց 4) :
Գեղերը շատ տեղ սաստիկ մըրիկներէն կործանեցան :
Կողմպոս ամերիկայ նոր աշխարհքը գտաւ : Հատ նոր
կղզիներ վարպետ նաւավարներէն 5) գտնովեցան : Տղաս
ծերերը պատուէ, որ դուն ալ ծերութեանդ տանը
պատուիս :

Հեր յեշէ աւելեմ, վէ հեր յեշտէն աւելեմ 1) մի
Եօգաս հերեշ իւլ հարապ գալիս աւելեմ մի, հանիւս
Գօլայ արը : Իւրիւնիւս արաճարուն Ետիւսգարուն գե
հըպարար : Երաճարուն Ետիւսգարուն իւրիւնիւս Գե
հըպարար : Հիւրիւնիւն իւրիւնիւս Ետիւսգարուն 2) չօք
աւելեմ 3) յեշտէն եւգար 4) : Վեշտէն չօք
աւելեմ 5) արապ Գայուն շիւրիւնիւս եւգարար : Կօլմպոս
աւելեմ Ետիւն արաճարուն արաճարուն : Չօք
Ետիւն արաճարուն արաճարուն : Ետիւն
արաճարուն 5) արաճարուն : Ետիւն, իւրիւնիւս
արաճարուն Ետիւն, յիւրիւնիւս Ետիւն արաճարուն :

- 1) Սիրելի զննէս : 2) մըրիկ սաստիկ հոգմայ . 3) ՚ի տեղիս
տեղիս , 4) կործանեմ, եցի . 5) նաւավար, աւ :

Chrysomelidae - 12-13-70 :

 $\vec{\mu}:$

ՂԳՆԱԼՈՐՆԵՐԷՆ մէկը յանցանք ըրած էր, անոր համար Ժողովեցան, ու սուրբ մակարն ալ կանչեցին, ան ալ չուզեց դալ. դարձեալ խապար խրկեցին 1), ու կըսեն, թէ ամէնն ալ քեզի կըսպասենկոր 2): Եւն ալ անոնց ուղածին կէօրէ ելաւ, ծակ 3) փսիաթ մը 4) առաւ, ու անիկա աւազով լեցուց, կոնըկին վրայ դրաւ 5), ու այնպէս եկաւ: Եւմէնն ալ անոր դիմացը ելան, ու երբոր անիկայ ան կերպարանքով 6) տեսան, կըսեն, ատ ինչ բան է: Արսէ անոնց, ասոնք իմ մեղքերս են, որոնք իմ ետեւէս 7) կըվազեն 8), բայց ես չեմ տեսներ ու ես եկայ այսօր ուրիշներուն մեղքերը դատել: Ի՞նչ որ կուզենք որ մեր յանցանքները մեզի թողովի, մեք ալ ուրիշներուն յանցանքը թող տանք: Եւնոնք երբոր աս լսեցին, բան մը չիկրցան ըսել, ու ամէն մարդ իր 9) տեղը դնաց:

[illegible]

1) Աղդ առնեմ, աղդ արարի, 2) մնամ, 3) ծակ, 4) փը-

ապրիլ չամարը մէկ լաշա զորոսապ գրեցար : Պէր ասլ զափըն-
 րանն ասորն իւրաք ինչեպ ինչեպինն ինչընդինի 11) պըրպը ,
 ինչ լեւնհա արաքսափ ինչաննն ինչըն- ինչընդընդ զապ
 ինչընդընդ 12) մէկ ինչ ինչանն ինչընդընդ օրա ասորն ասոր
 ինչընդընդ 13) մէկընդընդ արաք : Պաքսանն ասորն ինչանն
 արաքնն արաքնն , մէկ հըր արաքնն ինչընդընդ ասորն ինչընդընդ
 ինչընդընդ 14) :

1) Վաան ամենայն դոյզն իրաց . 2) շարժիլ ի բարկութիւն .
 3) եղկելի . 4) անկարգ գնացք , անկարգ գնացից . 5) ճանճա-
 ցեալ . 6) վարանել յանձն . 7) այր , իւ . 8) հանդարտիմ , եցայ .
 9) պնակ , աւ . 10) թաւալիմ , եցայ . 11) ի միտս գամ . 12) գա-
 դարեցուցանեմ , եցուցի . 13) յանձին ունել . 14) կրթեմ , եցի :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ :

* Ենչիւնն ինչընդընդ արաքննն ասորնն ասորնն ասորնն
 ինչընդընդ : Երեւ 221 :

ա :

Ովերուն փչելու 1) ատենը մեզը կը փարատի 2) :
 Սարդուն ծերացած ատենը աչքին դժը 3) կը կտրի 4) :
 Լմպերուն 5) ցողելու 6) ատենը (երբոր ամպերը կը ցո-
 ղեն) կանանչները կը մեծնան 7) : Բարկութեանդ երկըն-
 ատենը 8) , բերանդ մի բանար :

Իւրիւնն արաքնն 1) արաքնն արաքնն 2) : Ին-
 անն ինչընդընդընդ ինչընդընդընդ գործընդ 3) ինչը-
 ընդ 4) : Պաքսանն 5) արաքնն 6) ինչընդընդընդ
 արաքննը 7) : Երեւն ինչընդընդ ինչընդընդ 8) արաքնն արաքնն :

1) Երեւմ , եցի . 2) փարատիմ , եցայ . 3) տեսութիւն
 աչայ . 4) վատիմ , եցայ . 5) ամպ , այ . 6) ցողեմ , եցի . 7)
 աճիմ , եցայ . 8) շարժիմ , եցայ :

Պաքսանն :

բ :

Յիսուսին հրէաստան 1) ծնանելու ատենը , թագաւոր
 էր հայոց վրայ 2) արգար , որնոր արշակունի ազգէն 3)

խմաստուն ու խելացի 4) մարդ մըն էր : Պէտք եղաւ 5) անոր պարսից երկիրը երթալ , արտաշէս պարսից թագաւորը ու անոր եղբայրները խաղաղացընելու 6) (Համար) ինչու որ մէկզմէկու հետ թագաւորութեան համար աւրբլած էին 7) : Ու անտեղս վրան ցաւ մը եկաւ 8), որնոր բժիշկները չիկրցան օգնել :

Իսաւ Էֆէնդիմին Ետհո-իսպասնիս 1) Կօղիտ-իւ-ձա-գընէ՝ Աբգար , ի յարշահանի պէրիկէնիս 3) , ագըլաս-իէ մէ իւնիս 4) Կիւր իմանի միւլէի Երմէնիցէ փառնաւ-ըստ սիրելի իսի 2) : Ապա օրս 5) օնա ի աճիմասպանի ինիսն , աճիմ փառնաւ արտաշէսն , մէ օնան գարտաշա-րանն խաղէյնիս Կոլ-ժաւ 6) , չեմ փառնաւ իւնիս Կիւրիսիւնի իւն Կօղիտ-իւ-ձա-գըն 7) : Ալ օրս Կիւր Կիւրիսի մալիգ օրս 8) , ի հիւնիս Ետհոյ իւնիս գա-րս օրս Կիւրիսի :

1) Հրէաստան , նի . 2) Թագաւորել 'ի վերայ հայոց . 3) յարշակունի ազգէ . 4) խմաստուն և հանճարեղ . 5) դէպ եղև . 6) խաղաղացուցանեմ , ցալցի . 7) գթովմ , եցայ . 8) պա-տահեցնմա ցաւս :

* Հար հեղ առ 'ի հախիւրը անեղիւնիս վրայ չեղիլի :
Երեւ 222 :

Գ :

Ձուկ բռնելու 1) կերթամկոր : Անոր տունը գացին , անիկա բնտուելու համար 2) : Արդ մը կը բնտուեմ , անոր հետ խօսելու համար , ու չեմ գտներ : Հրեշտակներ եկած էին , հոգին երկինքը տանելու համար : Քրիստոսն ծնանէն ետքը ամէն ազգերէն 3) կուգան բնթղեհէմիս սյրը 4) ու մտորը 5) տեսնելու , ու անոնց երկրպագու-թիւն ընելու համար : Յետու երկու երիտասարդ 6) խը-կեց , ան երկիրները գաղտուկ լրտեսելու 7) համար :

Պալլէ տլլամայ 1) Կիւրիսի : Օնան Էֆէն Էիւ-րիսի , օնա ալամալ իւնի 2) : Պիւր արտաշէս արտաշէս , օնան արտաշէս Էֆէն իւնի , մէ Կոլ-ժաւ օրս : Ալ-

լայնագոյն ինքնակեր իրի, ճանաչել ինչեւ ինքնակեր ինչեւ :
 Զորհարարաց արարողաց անհոգ Գեր ինքնակեր 3)
 Բնականական Գործարար 4) ինքնակեր 5) ինքնակեր ինքնակեր
 6), Եւրոպայի օրհանգիստի ինքնակեր 7) (ինչեւ) :

1) Պոլսի օրհանգիստ . 2) ինքնակեր, Երի . 3) աղք, գի, աւ
 4) այր, ըի . 5) մարտ, մարտ . 6) Երիտաւարդ, աւ . 7) լուսն
 Երի :

Լեզուի արարողաց անհոգ ինքնակեր :

7 :

Ինչ ատենները յիսուս Տրեպտան բժշկութիւններ կը
 ներ 1) առանց դեղի, ու արգար ասիկայ լսելով իր սուր-
 Տանդակը 2), ու ալ ուրիշ փառաւոր մարդիկներ ալ մէկ
 տեղ խրկեց, ու յիսուսին այսպէս գրեց : „Արգար ար-
 շամին 3) տղան, փրկիչ և բարերար յիսուսին, որ երու-
 սաղեմացիներուն աշխարհքը երեցար, բարև : Լսելով
 քու վրադ, ու քուկին ըրած Տրեպտանդ վրայ 4), աս
 երկուքէն մէկը միտքս դրի 5), որ կամ աստուած ես
 երկինքէն իջած ու ասի կրնես, և կամ աստուծոյ որ-
 դին ես : Եւ ալ լսեցի որ Տրեպտանը քեզմէ կըտրանջան 6) .
 պզտիկ ու գեղեցիկ քաղաք մը ունիմ, ու երկուքներ-
 նուս ալ կըբաւէ . կաղաչեմ դալ ու մեղի հետ բնակիլ .
 (որ գաս, ու մեղի հետ բնակիս)“ : Երբոր արգարին 8)
 Տրեպտանները 7) երուսաղէմ ան . ան ատենվան պա-
 տահեցան, երբոր յիսուս աւանակով երուսաղէմ կեր-
 թար կոր . ու փիլիպպոսին ու անդրէասին մօտեցան, ու
 անոնց արգարին թուղթը տրվին, անոնք ալ թուղթը
 ընծաներով 9) մէկ տեղ յիսուսին տրվին :

() ասիկեր իսկ Եփեսոսի մէջ Եւրոպայի ինքնակեր
 հայտն ինքնակեր 1), արգար արարող Եւրոպայի արարող
 Եւրոպայի ինքնակեր Եւրոպայի ինքնակեր 2)
 հայտն իսկ Եւրոպայի արարող Եւրոպայի արարող : „Լեզու
 ինքնակեր արարող 3) Եւրոպայի ինքնակեր, Եւրոպայի

1) Քաւ լիցի . 2) ձգեմ , եցի . 3) զենում , զենի . 4) ըստ կարի իմում 5) 'ի ծածուկ . 6) խորհիմ , եցաւ . 7) 'ի գործս վաստակել :

Լեզուսին պատահաւ լեւան շարունակութեանը :

Է :

Յիսուս հրամայեց թովմասին 1) պատասխանը գրել (որ պատասխանը գրէ) այսպէս : „Երանի անոր , որ իս չէ տեսեր , ու կաւտայ . քիչ մը ատեն գործքի մը 2) համար հոս խրկովեցայ . ետքը կելլեմ անոր , որնոր իս խրկեց , ու ան ատեն առաքեալներէս մէկը քեզի կըխընկեմ , որ քեզի ու քեզի հետ ըլլողներուն կեանք տայ“ : Եւ թղթին հետ սուրբ դաստառակի 3) վրայ առանց ձեռքի քաշված 4) իր պատկերն 5) ալ խրկեց : Յիսուսին յարութիւն առնելէն ետքը երբոր արգար թագէոս առաքեալին ուռհա գալը 6) լըսեց , իսկոյն անիկայ կանչեց . ու ներս մտնալուն պէս թագաւորը աթոռէն 7) ինջաւ , ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ . ու թագաւորը իստոսի անունով անոր վրայ ձեռք դրաւ , ու թագաւորը , ու շատ ժողովուրդ մկրտեց , անոնց ժամեր շինեց , ու իր տեղը Լգգէն եպիսկոպոս ձեռնադրեց 8) :

Հապելէն իստ եմբ ելաի լեւանայ 1) ճոռապանը խալափ (ի ճոռապանը խալափ) պու լեւան : Սն-լեւան օնա , ի պէնի իւրմէնի պիւր վէ ինանը , ճիւղ ժագըն պիւր խալափա լեւանու 2) իշն պուրայ Եօլանըրը , օնանիս չեգըրը օնա ի պէնի Եօլարը . վէ օ ժագըն հեղարեօլարըրմա օլըրինի սանա Եօլարը , ի սանա վէ սենի իլը պուրանանըրա լեւան վըրաին : « Սն նալ իլը պէրապէր օպը 3) իպըրինի Եմբսիլ չեպըրը 4) ինիսի լեւանըրին 5) Եօլարը : Հապելէն իստըն պիւրմէնիսին օնալը լեւան հեղարեփան օրհա շեհըրին իլըմսին 6) օլըգար պուրայանըրա , անիսի օպըլէ իլը օնա , վէ իշն իլըրինի փապիշա լեւանըրմա 7) Ենիպ օնա սեճալ գըրը , վէ լեւան հապելէն իստըն իսի իլը Ելինի գոյապ , փապիշա վէ պիւր լեւան ճեօմահալը ժափիլ Ելիս , վէ

օնլարտ ինքնակէր էադիւր, զէ ինքնին էերինէ Երդէն
շէնքին ինքնօրհասու էլիս 8) :

1) Թովմաս, Թովմայի. 2) մատակարարութի ինչ. 3) դաս-
տառակ, կի. 4) անձեռագործ. 5) պատկեր, աւ. 6) գալուստ,
լուտան 7) դահայք, հոյից. 8) ձեռնագրեմ, էջի :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ :

* Եւալ ընդունելու էլիսն Բայն ոյժ ունի՝ Երբոր անիւն-
լին գործիւնին ոյժը կոնենայ : Երեւ 227 :

Արակը 1) պղտիկէն սկսելով կըմեծնայ, ու ամէն բան
կայրէ : Ճամբէն շեղելով 2) չէինք գիտեր ուր 3) կեր-
թայինք : Չեռքէն բռնելով՝ տուն տարին : Աերար-
կուն 4) հանելով՝ գլխուն տակը 5) դրաւ, ու քնացաւ :

Եւեշ 1) ինչ-իպէն պաշտօնով՝ պէտքեր, զէ հեր
շէնք Երգար : Եւրան (Եւր) շաշարով 2) պլեկիւնի
ի ներքէն 3) կիւնյօրհու : Եւնիսին Եւ-Եւ-ով՝ Եւ ին-
քն-իւն-իւր : Եւնիսին 4) չեգարով՝ պաշտօնի
պէն 5) Գօրհու, զէ ույոսիս :

1) Հրդէհ, հի. 2) մելորիմ, էջայ 3) յո. 4) վերարկու, կու-
կուաւ. 5) դնել ընդ, սնարիւք :

Պատմութիւն :

Արդ մը անդաստան ունէր, ու իր ծուլութեամբը
ամրցաւ 1), փուշով լեցուն 2) անտառի 3) մը պէս :
Եւրը ուղեց մաքրել, կըսէ իր տղուն, զնա՛ տղաս ան-
դաստանը մաքրէ 4) . ան ալ զնաց, երբոր անչափ շատ
փուշերը տեսաւ սիրտը նեղելով անձրկեցաւ 5), ու կը-
սէ, երբ ես անիկա պիտի մաքրեմ, ու հոն պառկած 6)

մինչև իրիկուն 7) քնացաւ : Ատքը տղուն հայրը գնաց տեսնելու համար որ ան ինչ գործեր է, ու գտաւ որ հիչ չէր աշխատած, ու կըսէ, աս ինչ է տղաս, դուն հիչ բան մը չես գործեր, կըսէ տղան հօրը, երբոր կուգամ կըտեսնեմ ասչափ շատ փուշերը, ինձի վախ կուգայ 8), ու վախէն թմրած 9) մինչև իրիկուն կըքնանամ : Այստե անոր հայրը տղաս ամէն օր մաքրելով քեզի անկողին չինէ 10), ու հոն քնացիր, ու բանդ կըյաջողի 11) : Տղան ալ հօրը ըսածին պէս ըրաւ, ու քիչ օրվան մէջ ան անդաստանը մաքրելեցաւ, ու ցորեն ցանելով պտուղը 12) առին :

Յիւր ապամեծ լաւութիւնն ընդհանրապէս զնախաւարդ, զի հինգի լեւոյն ընդհանրապէս զնախաւարդ 1) լեւոյն ինչ օրում 2) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 3) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 4) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 5) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 6) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 7) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 8) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 9) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 10) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 11) օրում ինչ օրում : Սօսա լեւոյն ինչ օրում 12) օրում ինչ օրում :

1) Արդարեւ, այս. 2) փշաղի. 3) անտառ, ի, աւ. 4) սրբեմ, եղի. 5) կարճամտեալ վճատեցաւ. 6) անկաւոր, անկայ. 7) մինչև ցերեկոյ. 8) զարհուրիմ, եղայ. 9) յահէ անտի թմրեալ. 10) գործեմ. 11) յաջողի գործոյ. 12) արգիւնք, արգեանք :

Պիւ- Էօթիւ-ը պատահե՞լ ի՞նչ պիտի լինէր, նկատմանքի ինչպէս ըստ
Էտալոյաճառքի 4) :

1) Ուշիմ . 2) ասել . 3) հանդերձեալ էր մեռանել . 4) հա-
սանէ ինչ կեալ .

Պատմութիւն :

է :

Ինչպէս մը 1) հայրն մակար եգիպտոս գացած էր, և
երբոր խուցը եկաւ նէ, հոն մարդ մը գտաւ, որ խուցը
կըթալէր 2), ու կարասիքը 3) իր գրաստին վրայ
կըրեռնաւորէր 4) : Երբ երբոր տեսաւնէ անիկայ,
սկսաւ անոր օտար մարդու մը պէս օգնել, ու բռնաւոր-
րելէն ետքը 5) հանդարտութեամբ 6) ճամբայ դրաւ 7)
անիկայ ու կըսէր, չխարհքս բան մը չիբերինք, ու
մեղի հետ բան մ'ալ պիտի չիհանենք, աստուած տրվաւ
ու աստուած առաւ :

Պիւ պիտի 1) հայրն ինչպէս մը ինչպէս ինչ, ինչ
նկատման քի օրաստին ինչ, օրաստ պիտի աստի պիտի
պիտի քի օրաստին պիտի 2) ինչպէս ինչ 3) պիտի
քի ինչ ինչ ինչ ինչ 4) : Ինչպէս պիտի
ինչ ինչ, պիտի Էտալոյաճառքի 4) : Ինչպէս պիտի
պիտի ինչ, ինչ ինչ 5) հայրն ինչ 6) Էտա-
լոյաճառքի 7) օրաստ ինչ պիտի, պիտի Էտալոյաճառքի
պիտի, ինչ հայր պիտի պիտի Էտալոյաճառքի
ճիշդ պիտի . Էտալոյաճառքի, ինչ Էտալոյաճառքի :

1) Էտալոյաճառքի . 2) Էտալոյաճառքի, Էտալոյաճառքի . 3) Էտալոյաճառքի, Էտալոյաճառքի 4) հա-
սանէ ինչ կեալ . 5) Էտալոյաճառքի . 6) հանդերձեալ էր մեռանել . 7) Էտալոյաճառքի, Էտալոյաճառքի :

9.1 **Alto** **do**:

[illegible] $\bar{m}$:

Երախտիքը 1) մոռնալը 2) աստուծոյ ու մարդիկներուն
ատելի է : Սնարտիրոսներուն արին թափելը 3) կռապաշ-
տուլթեան մոլթը 4) աշխարքէս փարատեց 5) : Լմէն
մոլուլթիւններու մէջ աներեսուլթենէ 6) ալ գէշը չիկայ ,
ինչու որ ամէն չարեաց պատճառ 7) է : Լնասունները
մարդուն ծառայելու 8) համար եղան : Լստուած ստեղ-
ծեց ծաղիկները մարդիկներուն զբօսանաց 9) ու բժշկու-
թեանը համար : Քրիստոս աշխարհք եկաւ կորսուլած
ոչխարր 10) բնտուելու համար 11) :

Իշխելն 1) աստիճանաբար 2) արևմտյան ղեկի մասնաշաղկապով 3) փոփոխական ղեկով 4) փոփոխական ղեկով 5) : 6) աստիճանաբար 7) աստիճանաբար 8) աստիճանաբար 9) ղեկի աստիճանաբար 10) աստիճանաբար 11) աստիճանաբար :

1) Երախտիք, տեպ. 2) անյիշատակութիւն, Թեան.
3) հեղուքն, հեղման. 4) խաւար, աւ. 5) փարատեմ, էյի.
6) լրբութիւն Թեան. 7) ծնող, դէ, աւ. 8) սպասարկութիւն, Թեան. 9) զբօսանք, նայ. 10) ոչխար, ըի, աւ. 11) լինդիր:

Quarantana - [?] - [?]

五:

Շատ խմաստուն ու սուրբ միայնակեաց մը չգտաւ
իմն բնակելու տուն մը: Զոն ուրիշ ծեր մ'ալ կար,

որնոր զատ 1) սենեակ մը ունէր, երբոր իմացաւ որ
օտար 2) միայնակեացը խուցի մը կարօտ էր, անիկայ իր
սենեակը հրամցուց 3): Հետեւը կուգային անիկայ տես-
նելու համար 4), ու անոր պէտք եղածները 5) առատ 6)
կրբերէին: Ըն ծերը, որնոր տանը տէրն էր սրտին մէջ
ոխ պահելով անոր վրայ 7) խրկեց իր աշկերտը, ու կրսէ
ադ տեղէդ գնա՛, տունս ինձի պէտք է, թէ որ ուզե-
լով 8) չես երթար նէ, գաւազանով դուրս կընեմ
դքեղ ցօռով 9): Վնաց աշկերտը ու կրսէ անոր. իմ
ծերս իս քեզի խրկեց ու կրսէ, որ այսօրս ինչպէս ես.
ան ալ կրսէ, ըսես որ ինձի համար աղօթք ընէ, ինչու
որ իմ ստամոքսս 10) ծանրացաւ: Եկաւ եղբայրը ու կը-
սէ, ուրիշ խուց կընտրուէկոր, ու շուտով կելլէ անկից,
բայց կաղաչէ որ շնորհք ընէք 11) մինչև կիրակի օրը:

Չօք ինքիս Ժէ ապէլ բահիպին պիտի սագին օրածագ
պիտի հանէ պոլայունան, օ հահալի պոլայունան ինկիյա-
լան պարան 1) օպար օլուպ Ժէ պիլմէյիլէ չի եճ նապի 2)
բահիպին օպար իգրիպաւ Ժար, չէնպի օպարնա պոլայուն-
պար 3): Չօգլարը պոլ բահիպի կեօրմէյի 4) կեկերէր
իպի, Ժէ չէնպիլէ լապլ օլանը 5) պօլ պօլ 6) կեկերէր-
լէր իպի: Օպարն սահիպի ինկիյար էլիւիլնիպի հայրք
իւյպար հիւերէր 7) շայլարը օ բահիպի էօլայուն պիտի.
օպար պանա լապլ պիտի, չէ՛ք ինկ օ էկերիւն, էյէր իպիւ-
լիլիլ 8) կիւեճէր օլապան, ճէլլիւն 9) չէպղլլա սէնի
պիլարը կիւերիլ: Հայլարը կիւիպ պիտի օնա, ինկիյարն
պիտի սանա էօլարը Ժէ պիտի, չի պէօյիւն նապլ արն. օ պա-
պիտի պիտիլ իչնի պոլաւ ելիւն, չէնպի միւլ 10) ապլ-
լանիլ պիտի: Տէօնիւր շայլար ինկիյարն Ժէ պիտի, պաշա
օպար արայօր, օրապան չիւիլ չէգանագ, լապին ըլնաւ կիւեր,
չի ժապար ինիւնիւիպի սապլ կիւիւնիլ 11):

1) Առանձին. 2) օտար, ըի. 3) հիւրընկալեմ, էցի. 4) ի
տես. 5) պէտք. 6) առատապէս, 7) ոխալ ընդ ումէք, 8) կա-
մաւ, 9) ակամայ. 10) ստամոքս, ի, աւ. 11) ներեմ, էցի:

* Բայանահները ան Բային պէս խնդիր Բնութեան Կառնուն, որ Բային որ ուժը ունենէ: Երէս 239:

Է:

Քու աշխարհքէ ելելը 1) միտքդ բեր: Եւսին կողմը եղած 2) ճամբան զալիթ ըրին 3), ինչու որ անտեղաց էր հրէաստան մտնալու ճամբան 4), ու արգելելը դիւրին էր, ինչու որ նեղ էին, ու երկու հոգի կրնային պահել 5): Հիսուս եզիպտոսէն դառնալէն 6) ետքը նա զարեթ բնակեցաւ: Քրիստոս մեղի իր արքայութիւնը հանդիստ խոստացաւ: Սարգարէները քրիստոսի աշխարհք գալը, ու հեթանոսաց հաւատքի դառնալը 7) առաջուց դիտցան: Մարտիրոսները աւելի զարմանալի էին 8) տանջանքներու համբերելով 9), քան թէ հրաշք գործելով 10):

Անին պիւնէապան այրւածաղներ 1) Ֆիլիսէ կէլէր: Տալ Լարաֆընպաթի օլան 2) կէլիսի զապլէ կէլիլէր 3), չէնիսի Եահուապիստան կիլէճէս Եօլ 4) օ Լարաֆաթի օլապ գարըլը Գօմասը Գօլայ ըսը, հապաթիս փաթը օլապապիս իսի գիլէ փէ Գօլապապիլէրէր իսի 5): Իսա Էֆէնիսիսի Տըսըրպան փէօնիսիսի 6) սօնըլա նապարէլիսի սագիլն օլապա: Զըրիստոս քէնիսի ճէնիկէլիսի պիլէ բահալըլը ժապ կէլիսի: Փէյլապիլէրէր Զըրիստոսուն պիւնէապա կէլէճէղէնի, ըլ փոլիլէրէլիսի իմանա կէլէճէլէրէնի 7) Էլէլիսիսի պիլէ պիլիլէրէր: Էլիսիլէր պիլիսի Լաաթիսի չէպիլիլէրէր իսի 8) սիսալէլէրէր սապը կէլիլիլէր 9), նէլիսի Տիւճիսալէ կէլիլէրէրէր 10):

1) Եւր, Էլից. 2) Էլիսիլիսի կողմն, Էլիսիլիսի կողմն. 3) կալիսի, կալայ. 4) մօլաթ, մօլից. 5) պահեմ, Էցի. 6) ու 7) զարեթ, ճի. 8) զարմանալի լինել, 9) համբերութիւն, թեան. 10) սքանչելադարձութիւն, թեան:

Սէրի ծերիկի պապիսութեան շարունակութիւնը:

Դ:

Երբոր կիրակի օրը եկաւ ու չիգնաց, ան ատեն ծերը առաւ իր ցուպը ձեռքը, ու կիրթար անկկայ հանելու:

* Ան ածականները, որք նմանութիւն կ'աւ յարմարութիւն
լինչանալէն, պրտիան խնդիր կուլեն: Երեւ 232:

Է:

Պապկին 1) դէմքը 2) մարդուն դէմքին նման է: Ան
բժիշկը գովութեան արժանի է, որն որ յոյսերնիս կըտ-
րած 3) հիւանդը ձեռք կըզարնէ 4) ըռնացընելու: Ան-
կը իր վարձքին արժանի է: Հարուստ մը կաղաչէր ծե-
ցերէն մէկուն, որ իր հարկաւորութեանը համար բան մը
խնդրէ. կըսէ ծերը, ես ստըկի 5) կարօտ 6) չեմ,
ձեռքներս ու անոր գործքը խնձի կօզտեն 7):

Սոյսոման 1) սուրտը 2) ինսանըն ինսանի
պէնիւն: 3) Գեթի մէկ օրնայայտ լայնք պըր, ի սոմոսո-
մոս ինսիմ 3) Կասպայտ եւ լոսոս 4) պիւլիմի-
նչինձի ինսիմ ինսանի լայնք պըր: Օլինիլին պիւլի-
լոսոս ինսիմայտայտ պիւլիմի, ի ինսիմ ինսիմայտ ինս-
պիւլ լայն պիւլիմի, պիւլ օմոս ինսիմայտ, պիւլիմի ահձի 5)
միւսոմայտ 6) Եօգ, Ելիլիմի մի օմոս ինսիմայտ պիւլի-
մի 7):

1) Պապիկ, պիկ, աւ. 2) կերպարանք, նայ. 3) անցուս-
ցեալ. 4) յանձն առնում. 5) ինչք, ընչից. 6) կարօտ. 7) բա-
ւախան են:

Պատմութիւն:

Դ:

Սոսյի հայրը անգամ մը իր զեմպիլը 1) առաւ, երկրա-
գործի մը գնաց, ու կըսէ, խնձի ցորեն տոնր: Կըսէ
անոր երկրագործը, խնչպէս իզմէ կուզես ցորեն առնուլ
որ հնձելու առնեն 2) չալխատեցար, կըսէ անոր ծերը,
որոնք որ չեն հնձեր նէ, հիչ ցորեն չեն մի առներ, կը-
սէ անոր մշակը, չէ, ու այնպէս անտեղէն գնաց 3):
Եղբայրները, որոնք որ անոր հետն էին, օտքը խնկան
ու կըսեն, հայր, առ խնչ բան էր բրածդ 4): Կըսէ
անոնց, եղբարք՝ ձեզի օրինակի համար ըրի, խնչու որ ու-

- 1) Անշարժ հաստատիլ . 2) անշշուհնչ . 3) անպակաս .
4) աներկիւղ . 5) անխոտոր ճանապարհորդեւ . 6) յանիրաւի ինչ :

Պարտաւիրան :

ի :

Հայր մը իր աշկերտներուն կը պատմէր, որ տեղմը 1) երթալով աղքատ մարդ մը տեսաւ, որնոր քուրձ 2) մը ունէր, ահոր կէսը իր տակը կը բռնէր 3), ու կսովը ինքը զինքը կը ծածկէր 4) : Բայց շատ պաղ ձմեռ ատեն ըլլալէն 5) ցուրտէն կը դողար 6), ու ինքը զինքը կը մխիթարէր ու կըսէր : Իմ աստուածս ու թագաւորս քեզմէ կը գոհանամ, քանի հարուստներ բանտի մէջ թօմրուիսը դրած 7) են, իսկ ես մեղաւոր ըլլալով թագաւորի պէս անոյշ կը քնանամ 8), ձեռքս ու ոտքս կերկընցընեմ 9) ինչպէս որ կ'ուզեմ նէ, համարձակ 10) կը քալեմ ուր որ ուզեմ նէ : Աշկերտները ասի լսելով, շատ շահ եղաւ տմենուն ալ :

Փեղեղէնի տիկինն շայրաւորեալն իմացաւ երբ իրի, թէ տիկն իմացաւ 1) տիկն ֆոգարէ յիշէ իւր տիկն, թէ տիկն հարարը 2) զարարը, ետրուընը ալ լինաւ պարագայը 3), զի ետրուընը իմացաւ իւր տիկնի 4) : Պարտաւիրան չօրոնդ զագըն օրու 5) սօղոգարան լի լիկեր իրի 6), զի իմացաւ լիկերն երբ տիկնի իրի : Ետր երբ իմացաւ իմացաւ զի իմացաւ իմացաւ, նէ գարար հաճեալ, լիկերն գարար իմացաւ 7) օրու զարարէն իմացաւ իմացաւ զարար, զի լիկերն տիկն իմացաւ օրու զարար իմացաւ 8), երբ զի տարար իմացաւ իմացաւ իմացաւ 9), զի իմացաւ իմացաւ իմացաւ 10) իմացաւ : Ետրաւորը տարար իմացաւ, ճիւղէն իմացաւ իմացաւ ֆարար օրու :

- 1) Ուրեք . 2) քուրձ, քրձոյ . 3) արկանեմ . 4) ծածկեմ .
էցի . 5) վասն սաստկութեան ձմեռայնոյն . 6) սարսուռացեալ դողալ . 7) ի կոճեղս պնդիլ . 8) քաղցր ի քուէն լինել . 9) մեկնեմ, էցի . 10) համարձակ :

Բ Ն Ե Գ Ի Ր Ք

ՆԵՆԿԻ ԵԳԵԸԸ ՌԵՄԿԵԿԸՆ ԵՒ ՏԵՃԿԵ-
ԿԸՆ ՕՐԻՆԵԿԸՅ:

ԳՂՈՒԽ Ը:

ա:

Եթէ դու կամիս, կամիմ և ես: Որպէս ես արարի, և դուք աննիջիք: Հաւատացին և նորա, որպէս և մէք հաւատացաք: Եկեսցուք և մէք զկնի քո: Վամք և մէք ընդ քեզ: Եւ ընդ իս և եղբայր իմ:

բ:

Հուրն շիջաւ: Տունն կործանեցաւ: Վուռն ինքնին բացաւ: Աղլաղակի փակեցան դուռնքն: Բազում նաւք ընկղմեցան: Հանդերձք մեր պատառեցան: Այրն ոչ կարէ տեսանել: Աղն ոչ կարէ գնալ: Ծոյլն ոչ կարէ բարւոք ուսանիլ: Վաղաք ոչ կարէ թաղչել: Եթէ հսկեսցէ տանուտէրն, գողք ոչ կարեն գողանալ:

գ:

Յետ երկից աւուրց սպառեցաւ կերակուրն մեր: Պետրոս նստէր ընդ սպասաւորսն, և ջեռնոյր առ լուսովն: Եւուրք իմ որպէս հովանի անցին: Եղբայր իմ ոչ խօսի ընդ իս: Եին երկոքին որդիք նորա ընդ նմա: Եղբայր իմ նստէր առ դրան: Սարիամ կայր առ խաչին:

դ:

Հայր և մայր նորա մեռեալ էին: Յետ երկից ամաց եկին հայր և եղբայր նորա: Յետ սակաւու միոյ քոյր իմ,

մայր իմ, և կրտսեր եղբայր իմ հիւանդացան: Յետ
բաղում ժամանակաց մայր իմ և քոյր իմ բժշկեցան:
Զիւն և սառն 'ի հասանել ջերմութեան հալին:

Դ:

Եթէ կարող ես դնալ՝ առ սակաւ սակաւ դնասցուք ես
և դու: Եւ և եղբայր իմ փոքր ինչ գժտեցաք ընդ մի-
մեանս: Եւ և հայր իմ շրջէաք ընդ եղր ծովուն: Սա-
ղիւն դու և որդիք քո եկեսցիք: 'Իու և եղբայր քո ար-
ժանի էք մահու: 'Իու և այրն այն էիք 'ի միասին:

Ե:

Հիւանդացայ, և բժշկաց իմացեալ եկին առ 'ի տեսա-
նել զիս: Ընցեալ մանկան եղև ուսումնասէր: Տեսեալ
մովսեսի զհրեշտակն՝ զարմացաւ յոյժ: Եւ նոցա ելեալ
'ի քաղաքէն փախեան: 'Ի ծագել արևու փախճանեցաւ:
'Ի մեռանիլ մարդոյ՝ հողին ընդ նմա ոչ մեռանի: Փո-
խեցայ ես 'ի փոխիլ հանդերձին: Օինչ արարից, զի
յոյժ կարճամտիմ յուսանել իմում: 'Ի ծագել արեգա-
կան գազանք երթան յորջս իւրեանց:

Զ:

Ոչինչ կերեալ է իմ յեօթնեկիս յայսմիկ: Սարգ բնա-
ուչ է իմ տեսեալ: 'Ի ծննդենէ մինչև ցայսօր չիք իմ
բնաւ ուսեալ: Ոչինչ բարի գործեալ է իմ բնաւ:
'Ի մտի եղեալ էր իմ երթալ աստի: Օինչ գործ գոր-
ծեալ է քո: Եթէ արժանի մահու ինչ գործեալ իցէ
դորա՝ մեռցի: Մինչև էր փիլիսոպոսի կոչեցեալ, տեսի
'ի ներքոյ թղենւոյն: Մինչև հաւու խօսեալ իցէ, ու-
րացիս զիս: Մինչև 'ի քուն մտեալ էր նոցա, ել 'ի
տանիս:

Ը:

Պարա է ինձ և զհոռում տեսանել: Պարտ է քել սիրել
զաստուած: Հարկ է նմա հնազանդ լինել: Սեզ ոչ է

արժան անհնազանդ լինել ծերոց: Ոչ է ձեզ արժան
թողուլ զիս առանձին:

ԳԼՈՒԽ Բ:

ի:

Եստուած է տէր երկնի և երկրի: Որդի թագաւորին
մեռաւ: Նազու մն արեգական ուրախ առնէ: Լայն է
տերւ անձորենւոյն: Թռչունք երկնից բնակին ընդ հո-
վանեաւ ծառոց: Երբեմն ապականութիւն օդոյ պատճառ
է ժանտախտի: Վամանակ մահկանացուաց սուղ է:

ի:

Եհաւոր է ձայն որոտման: Գերեզմանն է տեղի սգոյ:
Եհեղ է օր դատաստանին: Ոչ տեսի զերեսս մարդոյ
բաց ՚ի քէն: Ենտանելի է ժահահոտութիւն զիոյ: Եր
վաճառական ականց պատուականաց:

ԳԼՈՒԽ Գ:

ի:

Սարմին մեր հանդերձի պէտս ունի: Հօր և մօր խնդ
ոչ պատմեցի, և ահա քեզ պատմիցեմ: Հնազանդ
լերուք ծնողաց ձերոց: Տուր ինձ հրաման: Հրամայեաց
նոցա երթալ: Երևեցաւ նմա հրեշտակ: Տէրն ետ ծա-
ռայից իւրոց: Սեղութեան համբերեցէք:

ի:

Ետ օր որդեակ խրատու հօր քո: Հնազանդ լեր պա-
տուիրանաց վարդապետին քո: Յիսուս սաստեաց ալեաց
ծովու, և հնազանդ եղեն հրամանաց նորա:

ի:

Գնաց եղբայր իմ ընդ նոսա յեկեղեցին: Իջին նոքա ՚ի
ծովեզրն, և մտեալ ՚ի նաւ եկին ՚ի կղզի մի: Եւ ընդ

իս 'ի տուն, և հաց կեր: Գողն մտանէ 'ի տուն առ 'ի գողանալ: Կաթիլ մի գինւոյ ոչ եմուտ 'ի բերան իմ: Սարդ հայի յերեսս, և աստուած հայի 'ի սիրտն:

~:

Բնդ երեկս մտաք 'ի տուն առն այնորիկ: Ոչ ետ նմա թոյլ երթալ 'ի տուն հօր իւրոյ: Եկն 'ի տուն հօր իմոյ, և ողջոյն տուեալ նոցա՝ բազմեցաւ: Իբրեւ եհաս 'ի դուռն եկեղեցւոյն, ժողովուրդն եւ ընդ առաջ նորա: Խոնարհքն մտանն յարքայութիւն երկնից:

է:

Իբրեւ եկին առ իս եղբարքն իմ, պատմեցի նոցա: Ընծուկ յոյժ ունիմ 'ի բազում ամաց գալ առ ձեզ, Ես եկի առ ձեզ, եկայք և դուք առ իս:

ԳԼՈՒԽ Դ.

ւն:

Ոչ հովիւք արածեն զխաշինս: Ոչ ես տեսի զքեզ: Ոչ հրձիգ արար զքաղաքս մեր: Ոչ նա կոչեաց զիս: Ոչ նա առաքեաց զքեզ: Ոչ փորձէ աստուած զսիրելիս իւր: Տեսաննս զայրն զայն: Կարիցնս թուել զաստեղս: Ճանաչէք դուք զեղբայր իմ զպօղոս, ողջ իցէ: Ո՛րար զայս: Դու գողացար զանօթս զայսոսիկ:

ը:

Բացին զդրունս քաղաքին: Մէդ ծածկէ զճառագայթս արեգական: Ով կարէ թուել զաւազ ծովու, զշիթս անձրեաց, և զաստեղս երկնից: Ոչ դք ճանաչէ զսիրտ մարդոյ: Որդեակ մի մերժեր զխրատ հօր և մօր քո:

դ:

Յոյց մեզ զտուն քո: Հատո՛ ինձ զպարտս քո: Օայգին իմ տաց այլոց մշակաց: Քրիստոս յայտնեաց զանձն իւր աշակերտաց: Պատմեաց նոցա զամենայն ինչ կարգաւ:

Գ :

Լառ զղուպն 'ի ձեռն, և գնաց 'ի քաղաքն : Համբարձ զձեռս իւր յերկինս : Եւ առաքեցից զքեզ յեգիպտոս : Եւ որժամ զարգացաւ մանուկն, ետ զնա 'ի դպրոց :

Ե,

Եւ բարձ ընդ գլխովն : Օգեցեալ էր հանդերձս նորս : Եւ զիւր կօշիկ յօտս քօ : Եւ ընդ քեզ հաց սակաւ, և ջուր ամանով : Հաց ոչ եկեր, և ջուր ոչ էարբ : Կապեցին 'ի պարանոց նորա վէմ մի մեծ, և արկին 'ի ծով : Որչափ սքանչելիս արար աստուած 'ի ձեռս առաքելոց : Երկիրս ոչ կարէ պտուղ բերել առանց սերման և ջրոյ : Եւ թէ քաղցեալ է թշնամին քօ հաց տուր նմա, և եթէ ծարաւի է ջուր տուր նմա :

Զ :

Աստուած զմարդն յայնպիսի պատիւ եհան, մինչև պարգեւել նմա զանձնիշխանութիւն, և խրատ ևս տայ և յօժարեցուցանէ անսալ հրամանաց իւրոց, բայց զկամակար իշխանութիւնն ոչ հանէ 'ի նմանէ, և կարօղ է անսալ և չանսալ հրամանացն, և ըստ գործոցն զվարձս իւր ընդունի :

Կոյր ոմն յաղօթել իւրում բնաւ ոչ խնդրեաց յաստուծոյ զոյս աչաց իւրոց, այլ միայն խնդրեաց զհամբերութիւն :

ԳԼՈՒԽ Ե :

Է :

Եւ քաղում նեխութենէ որդունք գոյանան : Եւ և տուն իւր ապրեցաւ 'ի ջրհեղեղէն : Հատախօս լինելով ոչ զերծցիս 'ի մեղաց : Եւ գրուի 'ի ճառագայթից արեգական : Ոչ ել բան սուտ երբէք 'ի բերանոյ իմմէ : Սովս սէս ազատեաց զիսրայէլ յեգիպտոսէ : Ոչ աշակեցի սա-

կաւ մի 'ի մեղուէս յայսմանէ : Ըստուած փրկեաց զիս
յամենայն վտանգից : Լուսին զլոյս իւր տոնու յարե-
գակնէ :

բ :

Յորժամ զարթիցես 'ի քնոյ, նախ քան զամենայն փա-
ռաւորեսցէ բերան քո զաստուած : Եթէ առնուցուս
ջուր 'ի ծովէ՝ ոչինչ երևի պակասութիւն 'ի նմա :
Երկիցուք ոչ սոսկ 'ի տանջանաց գեհենոյն, այլ մանա-
ւանդ 'ի զրկելոյն 'ի տեսութենէն աստուծոյ : Որ հատու-
ցանէ չար փոխանակ բարւոյ, չար 'ի տանէ նորա մի պա-
կասեցի : Սրջիւնք հանեն զհատն ցորենոյ յորջէ անտի,
և ցամաքեցուցանեն : Ընասունքն ոչ կարեն ընտրել
զբարին 'ի չարէն խորհրդի :

ւ :

Բարուն զարդարէ զերկիր խոտովք և ծաղկամբ : Ես
իմով ձեռամբ գրեցի առ քեզ : Որ սիրէ զարծաթ, ոչ
յազեսցի արծաթով : Չուանօք կապեցին զձեռս նորա :
Նախանձու բանասարկուին եմուտ մահ յաշխարհ : Ոչ
յազեսցի ակն տեսանելով, և ոչ լցցի ունկն լսելով : Ս'ի
խնայեր խրատել զտղայ, զի եթէ հարկանես զնա գա-
ւազանաւ, ոչ մեռանի : Չափաւոր կերակրովք շատանալ
երկարէ զկեանս :

բ :

Եր ոմն հարեալ խոցեցաւ յեղբօրէ իւրմէ, և կալեալ
ձեռօքն զխոցն իւր, զի մի հոսեսցի արիւնն գնաց խընդ-
րել թողութիւն 'ի խոցողէն իւրմէ :

Որպէս միջիւնն համբերութեամբ 'ի գլուխ հանէ
զգործ իւր, նոյնպէս և դու զոր ինչ սկսանիս, մի ձանձ-
րութեամբ թողուցուս :

ւ :

Սուրբքն միշտ ուրախանան ընդ հրեշտակս 'ի յերկինս :
Կայէն սպան զեղբայր իւր 'ի դաշտի : Թագուցեալ էին

ի լերինս ընդ այլ քրիստոնեայս : Ի հնդիկս ոչ որ երբէք սպիտակ ծնաւ : Աղէովպաս ետես զյիսուս ի ճանապարհի : Սարկոս ի հռովմ գրեաց զաւետարանն : Լորթեմէր ի խցի իւրում : Լթե մեռանիցիմ ես՝ թաղեսցիք զիս յայսմ գերեզմանի : Թագուցանէ վատ զձեռս իւր ի ծոց, և ի բերան իւր գանդաղի տանիլ :

բ :

Լոր ոմն եգիտ փայտ անկեալ ի ճանապարհի, և երեր ի տուն : Լսէ ցնս մայրն, թէ և ի հողմոց խորտակեալ գտեր, զիցես ի տեղի իւր : Լա նա տարեալ եդ, ուստի առեալն էր :

Լորազոցն այլ և այլ պատճառք են : Լորբեմն զոր ինչ որ ցերեկ խորհիցի ի մտի իւրում, զնոյն ի քուն տեսանէ յերազի : Լորբեմն ևս զոր ինչ բնաւ չիցէ ածեալ զմտաւ, զնոյն տեսանէ յերազի :

ԳԼՈՒԽ Գ :

ա :

Ս ի խօսիր չար զնղբօրէ քումմէ : Կարծեցի թէ զնղբօրէ քումմէ ասացեր : Օ ի հարցանես զանուանէ իմմէ : Լուայ զոմանց, եթէ գործ ինչ ոչ գործեն, այլ հետաքրքիր շրջին : Լստուած վկայեաց զարդարութենէ աբելի : Լոր բարի ոչ երբէք խորհի չար զումեքէ : Օ փառաց ինչ ոչ հոգային սուրբքն :

բ :

Կախեցին զնա զփայտէ : Կալեալ զձեռանէ իմմէ եմոյծ զիս ի տուն : Կալեալ զհերաց նորա քարշէր ընդ զառ ի վայր լերինն : Բուռն եհար զհանդերձէ նորա գնորոյ, և պատառեաց : Լթե յառներ ի վերայիմ ապիւծ՝ ունէի զփողից նորա, և սպանանէի : Վահագնի միշտ զատուծոյ :

74:

Եթէ լուեալ իցէ քո զումեքէ, եթէ խօսեցաւ զքէն չար,
և գայցէ նա առ քեզ, մի ցուցաներ նմա, եթէ լուեալ
իցէ քո զայն բան, և մի տեսցէ տխրեալ զերեսս քո,
այլ ընկալ զնա ուրախութեամբ, և յայնժամ ընդունե-
լի լիցին աղօթք քո առ աստուած:

ա:

Օհասարակ գիշերաւ եմուտ 'ի քաղաքն: Յանկարծա-
կի զմիջառուրբ մթացան երկինք: Օինն ժամուն եկն 'ի
տուն: Օայնու ժամանակաւ ներոն յարոյց հալածանս:

Հրէայք շուրջ եղեն զնովաւ և ասեն, մինչև յերբ
թափես զողիս մեր: Պատեցին թշնամիք զքաղաքաւն
պատնէշ: Լուսին շուրջ զաշխարհաւս գայ: Ենկեալ
զպարանոցաւ պողոսի համբուրէին զնա:

բ:

Լուեալ ձործս արկաւ զհւրեաւ: Երկին զնովաւ քղա-
միթ կարմիր: Եգամ էանց զպատուիրանաւն աստուծոյ:
Ոչ ոք իշխէ անցանել զբանիւ թագաւորին: Երբ անօ-
րէնք անցանեն զերդմամբ: Օիծաղին զինև թշնամիք իմ:

ա:

Սի սիրեր զդատարկութիւն և զխալկութիւն զպատ-
ճառս ամենայն մնասակար ախտից: Եմի ամի գետն նեղոս
ոռոգէ զերկիրն եգիպտոսի: Յիսուս մնաց յեգիպտոս
մինչև 'ի վախճան հերովդի արքայի: Եցաւ բանն եսայեայ
մարգարէի: Ողջն տալիք պետրոսի և պողոսի բարե-
կամաց իմոց: Հրէայք մատնեցին զյիսուս պիղատոսի
դատաւորին: Յանձն առնեմ ձեզ զեղբայր իմ զգրի-
գոր: Պարձաւ 'ի հռովմ քաղաքէ, և եկն 'ի տուն հօր
իւրոյ:

բ:

Նախահարքն մեր 'ի վերայ մեծաց տրամուլթեանց կրելոց, վշտացան և այնու, զի կայէն անդրանիկն, սպան զեղբայր իւր զկրտսեր:

Պաւիթ արքայ տիրեալ եփրատ գետոյ, վանեաց զգօրս ադրանաղարայ արքային, և յաւարէ անտի աղգացն պարտելոց պատրաստեաց ոսկի և արծաթ բազում յոյժ սողովմոնի որդւոյ իւրում:

ԳԼՈՒԽ Լ:

ա:

Որդի մի էր նորա պետրոս անուն: Օխնչ յանցանք են իմ: Լն իմ եղբարք Հինգ: Որ ինչ իմ է, ամենայն քո է, և որ ինչ քո է, այն իմ է: Արք երկու էին 'ի քաղաքի միում, մին մեծատուն, և միւսն աղքատ: Սեծատանն էին հօտք բազում յոյժ, և աղքատին և ոչինչ:

բ:

Արք երկու բնակէին 'ի միասին բազում ժամանակս, և ոչ երբէք կազեալ էին ընդ միմեանս: Դ միում աւուր ասէ մին ցմիւսն, արասցուք և մէք կռիւ ընդ միմեանս: Իսկ նա ասէ ցնա, ոչ գիտեմ թէ որպէս լինիցին կռիւք: Լա նա ասէ, ահա ես դնեմ աղիւս 'ի միջի, և ասեմ թէ իմ է, և դու ասասցես թէ ոչ այլ իմ է, և յայսմանէ սկսանի կռիւ: Իբրև զայս ասաց, առեալ զաղիւսն եղ. 'ի միջի, և ասէ մին այս իմ է, իսկ երկրորդն ասէ բարկութեամբ, ոչ այլ իմ է. և միւսն հեղութեամբ ասէ, եթէ քո է, առ և գնա աստի:

ԳՆՈՒԽ Ը:

ւ:

Լ մաստասէրք փոքր աշխարհ ասացին զմարդ: Ձիթենի յունարէն ելէա կոչի: Եւ կոչեցին զանուն նորա Յովհաննէս: Օմարմին կարօտ ասացին իմաստունք բժշկի, որպէս և հոգին կարօտ ստեղծաւ խրատու: Եւ շուայլ զբարւոյք մատակարարութիւնն պնդութիւն կարծէ:

՚ի մտանել արեգական առաւել պայծառացեալ տեսանեմք զոյս լուսնի: Իբրեւ մտանէք ՚ի գիւղն, գտանէք յաւանակ մի կապեալ:

բ:

Մարթ էր զայդ իւղդ վաճառել երէք հարիւր դահեկանի: Երկերիւր դահեկանի հաց չէ նոցա բաւական: Ոչ դահեկանի միօջ սաղ արկեր ընդ իս: Գնեաց զնա իննսուն դահեկանի:

գ:

Լչր ամաց մետասանից: Երկոտասան ամաց եմ ես: Տեսի մանուկ մի ամաց երկոտասանից: Յորժամ էր ամաց հնգետասանից մեռաւ հայր նորա: Պօղոս էր յայնժամ ամաց վեշտասանից: Լչր ամաց քսան և հնգից: Եւ ամաց երեսնից էր դաւիթ ՚ի թագաւորել իւրում: Սոփեսա էր ամաց հարիւր և քսանից ՚ի վախճանել իւրում: Սողոմոնն նստաւ յաթոռ դաւթի հօր իւրոյ՝ ամաց երկոտասանից:

դ:

Թագեան գերիս աւուրս: Երար հարսանիս զեօթն օր: Եղև սով գերիս ամս: Ենդ նստաւ զամիսս վեց: Երկին զիս ՚ի բանտ զաւուրս հնգետասան: Օջրն ողջօյն կագեն: Ոչ խօսեցաւ ընդ որդւոյ իւրում զամս բազումս: Թագեան զեօթն օր ՚ի տան պառաւուր կնոջ միոյ: Չէր

կերեալ հաց, և ոչ արբեալ ջուր զերիս տիւս և զերիս
գիշերս: Դուք կացջիք առ դրան քաղաքիս զգիշերս զայս:

Ե:

Եղաք օր մի առ նոսա: Կացաք անդ աւուրս Եօթն:
Եղև անդ ընդ եղբարս իւր աւուրս ինչ: Ըգաւ առ նմա
այն օր:

Դ:

Մենայն դք գիւրաւ կրթի 'ի մանկութեան: 'Ի ծերու-
թեան իւրում վատեցան աչք նորա: Յաւուրս արտա-
շեսի արքայի ոչ գոյր երկիր անգործ յաշխարհիս հայոց:
'Ի գարնանային և յաշնանային եղանակս ընդ առաւօտս
և ընդ երեկս մեղք յաճախեն: 'Ի ձմերայնի կտրճին
աւուրք, և յամարայնի երկարին: Յաշնայնի թօթափին
տերեք ծառոց: 'Ի գարնանային եղանակի բարեխառն
անձրևօք երկիր դալարի: Յամենայն օր, յամենայն շա-
բաթու, յամենայն ամսոյ, յամենայն ամի քննեալ ըղ-
բեղ, եթէ զոր առաքինութիւն ուղղեցեր: Ոչ է ար-
ժան հրէից գործել 'ի շաբաթու:

Ե:

Մշակ ոմն երկրագործ մեծատուն յոյժ, ցանկացեալ ու-
սուցանել որդւոց իւրոց զարհեստ իւր ասէր ցնոսա: Ո՛ր-
դեակք իմ՝ գիտէք թէ որպէս հարստացայ ես, և դուք
եթէ լուիցէք ինձ՝ հարստանայք յոյժ: Եւ նոքա ասեն
ցնա, աղաչեմք զքեզ հայր, զի ուսուցես մեզ: Իսկ
նա հնարս հնարէր, զի մի հեղգասցին, և ասէ ցնոսա.
է օր ինչ յամին յորդեակք, և եթէ դք հանդիպիցի յա-
ւուր յայնմիկ 'ի գործս՝ հարստացի յոյժ: Ես 'ի ծե-
րութենէ տարտամեալ մոռացայ զպատկեր աւուրն եթէ
որ իցէ. այլ դուք մի հեղգասջիք. զամն ողջոյն գործես-
ջիք, զի մի գուցէ օրն այն օրհնեալ զանց արասցէ
դձեօք, և ոչ գաջիք 'ի գործս, և ընդունայն լիցին վիշտք
և ջանք ձեր ամին ողջոյն:

ԳԼՈՒԽ Թ :

ա :

Երեգակն ծագէ զՃառագայթս իւր ընդ ամենայն աշխարհ : Լետարանն քարոզեցաւ 'ի ձեռն առաքելոցն ընդ ամենայն տեղիս : Յաւուրս տրդատայ արքայի շինեցան եկեղեցիք ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին հայոց : Պատմէր անուն քաջութեան նորա ընդ ամենայն կողմանս դաւառին :

բ :

Ելին ընդ դուռն քաղաքին : (Ինդ ո՞ր ճանապարհ գնաց : Որ կամի անցանել ընդ ծով , նաւու պէտս ունի : Ոչ իմ լիցի , և ոչ նորա . կտրեցէք ընդ մէջ : Իջ դաւիթ ընդ պատուհանն , և փախեաւ և ապրեցաւ : Եցոյց մեզ ճանապարհ և ասէ , գնացէք ընդ պողոտայս , և մի խոտորիջէք մի յաջ և մի յահեակ : Սինչոեռ ելանէին ընդ զառ 'ի վեր քաղաքին , տեսին զօմանո , որք գային հանել ջուր :

գ :

Ետուած կանխաւ գիտէ զամենայն վնասս , այլ կանխագիտութի՛ն նորա չէ պատճառ չարեաց : Որպէս յորժամ տեսանիցէ որ զընկեր իւր ընդ լպիրծ տեղիս գնացեալ , և ասիցէ՝ թէ գլորելոց է , նա ինչ եղև պատճառք գլորման ընկերին : Կամ եթէ տեսանիցէ որ զընկերն ընդ աւազակուտ տեղիս դիմեալ , և ասիցէ՝ թէ եղեռն գտանէ , նա ինչ իցէ պատճառք վնասուն : Եւ թէ որչափ վնասս արգելու աստուած 'ի մարդկանէ , այն ոչ ամենեցուն յայտնի է :

դ :

Ուրախանան հրեշտակք 'ի յերկնս , ընդ ճգնութիւն սրբոց մարտիրոսաց : Եթանոսք հրաշացան ընդ համբարութիւն քրիստոնէից : Օտրմանալ պարտ է ընդ խորին

իմաստութիւն աստուծոյ: Բարիք ոչ նախանձին ընդ յառաջադիմութիւն ընկերաց իւրեանց, այլ մանաւանդ խնդան և ուրախանան, և զբարիս նոցա անձանց համարին:

Ե:

Աւագակք մտին գիշերի 'ի տուն ծերոյ ումեմն կողոպտել զխուց նորա, և առեալ զամենայն գնացին, և մնաց մի բրիչ միայն: Այս զայն ծերն 'ի ձեռս իւր, և ընթա- նայր զինի նոցա, ձայնէր ուժգին և ասէր, տարջիք և զայս ընդ ձեզ, զի մնաց սա 'ի սենեկի իմում: Օգորմացեալ աւագակաց ընդ անյիշաչարութիւն նորա, զարձուցին զամենայն ինչս նորա 'ի սենեակ նորա:

ԳԼՈՒԽ Ժ:

Կ:

Օրինչ քաղցրագոյն քան զմեղը: Այրարատ բարձր է քան զամենայն լերինս: Այլ այր իմաստնագոյն քան զբեղ: Օրին զինի քան զնորն քաղցրագոյն է: Սեծ էր յովհաննէս քան զամենայն մարգարէս: Ղառն է քան զթոյն օձի: Ասիա ընդարձակագոյն է քան զԵրոպիա: Ոսկին ծանր է քան զամենայն մետաղս: Ուղտն փոքրագոյն է քան զփիղ: Օրինչ հզօրագոյն քան զառիւծ:

Ը:

Այր ոմն եհարց ցմանուկ մի փոքր, և ասէ ցնա, բարւոք է լուել թէ խօսիլ: Պատասխանի ետ մանուկն և ասէ, եթէ անօգուտ են բանքն՝ թողացո՛ղնոսս, իսկ եթէ օգտակարք են, խօսեա՛ւ փոքր մի: Այլ թէպէտև բարւոք իցեն բանքն՝ մի՞ երկարեր զխօսս, քանզի լուելն լաւագոյն է քան զբարի խօսս:

Կ:

Սինչ միայն իցես մի՞ դներ սեղան վասն կերակրոց յառաջ քան զժամն, և մի՞ ասասցես բան ինչ յառաջ քան

զհարցանելն . և մինչ հարցանեն, տուր պատասխանի վայելուչ բանիւ . և 'ի վեր քան զամենայն զգոյշ լեր, զի մի իբրեւ զիմաստուն որ մեծաբանեսցես յայն ինչ, զոր բարւոր ոչ գիտես :

դ :

Որ բարիս առնէ թշնամեաց իւրոց, մեծաց վարձուց լինի արժանի : Երկչոտք ոմանք 'ի փոքունց վշտացւբեալ լուծանին : Եթէ յաղթեսցուք թշնամեաց մերոց՝ մեծաւ խնդութք դառնամք 'ի քաղաքս մեր : Տիկինն սաբայ եկն յերուսաղէմ զօրու ծանու : Նշան սրբոյ խաչին հալածէ զդէս :

ե :

Եւր ոմն եհարց զսուրբ ճգնաւոր ոմն և ասէ, զինչ արարից, զի եթէ փոքր ինչ աշխատիմ, սիրտ իմ լուծանի և թուլանայ : Եսէ ցնա ծերն, եթէ կամիս յաղթել բնութեան քո՝ կալ քեզ օրինակ զսուրբսն, զի ապաւինեալք 'ի յոյս մեծի ողորմութեանն աստուծոյ, ամենայն դժնդակ փորձութեանց համբերեցին, և աստուած յետոյ մեծացոյց զնոսա : Երդ՝ պարտիմք և մէք գործոց նոցա նմանող լինել : Ասն այնորիկ գրեցան չարակրութիւնք նոցա, զի և մէք ընթերցցուք, և ուսցուք տանել մերոց փոքունց վշտաց :

զ :

Ոչ որ 'ի նոցանէ համարձակեցաւ խօսել ընդ իս : Ոչ որ 'ի մարդկանէ կարէ ուսանել ինչ անաշխատ : 'Ի մարդկանէ ոչ զոր տեսի անդ : Մի ոմն 'ի ծերոց մտեալ յեկեղեցին կայր յաղթս : Ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս : Ոմն 'ի զինուորաց տիգաւ խոցեաց զկողս քրիստոսի : Ոմանք 'ի ձէնջ ոչ հաւատան : Բազումք 'ի կռապաշտից հաւատացին : Ով որ 'ի փարթամաց զաստի կենցաղս անհոգութեամբ անցոյց : Աէսք 'ի կենդանեաց 'ի պէտս մարդկան արարան, որպէս արջառ և ոչխար :

Ոմն 'ի ճգնաւորաց եհարց զհայրն պամբոյ և ասէ, ընդէր դէք ոչ տան մեզ թոյլ գործել զբարին. ասէ ցնածերն, մի ասասցես զայդ. ապա թէ ոչ սուտ առնես զաստուած, մոնաւանդ ասա, ես ոչ կամիմ առնել զբարին, կամ ողորմութիւնս առնել, զի մահն քրիստոսի խորտակեաց զամենայն զօրութիւնս թշնամեաց մերոց:

Ը:

Մի ինչ համարիր զանձնդ, և ուր և կեցցես հանգիստ գտցես: Եւղովեցէք զկոտորսդ, զի մի ինչ կորիցէ: Եթէ հարցանէ որ ինչ զքեզ՝ վայելուչ բանիւ տո՛ւր պատասխանի: Եթէ աղքատաց տացես ինչ՝ մի հոգասցին միտքքո, եթէ շատ ետու: Եթէ որ չարիս ասասցէ զքէն՝ մի կազեր ընդ նմա: Ոչինչ ունիմ, և զամենայն ինչ ունիմ: Ոչինչ բերաք յաշխարհ, և ոչ տանիլ ինչ կարող եմք: Եհաւասիկ ես երթամ յերուսաղէմ, և որ ինչ ընդ իս անց անցանելոց իցէ չդիտեմ: Օր ինչ և ասիցէ ձեզ, արասցիք: Օր ինչ առնելոց ես, արա՛ վաղվաղակի:

Թ:

Օկնի աւուրց ինչ վախճանեցաւ: Եթէ աւուրս ինչ աշխատի որ, և ապա դադարի՝ նա ոչ կարէ ուսանիլ զքերականութիւն: Բնակէին սակաւ ինչ հեռի 'ի միմեանց: Պատրաստեցէք մեզ սակաւ ինչ կերակուրս: Սակաւ ինչ հուր զորպիսի անտառս հրդեհէ: Որ բարւոք միտ դնէ, և այլ ինչ բաղում կարէ իմանալ: Ճ' ճգնաւոր ոմն ունէր զայս սքանչելի կարգս, զի եթէ որ խնդրէր ինչ 'ի նմանէ, ինքն ոչ յառնէր և տայր, այլ ասէր, երթեալ առցես որչափ և պիտոյ իցէ քեզ, և եթէ որ բերէր ինչ՝ ասէր, որդեակ՝ դիր անդր 'ի տեղւոյ իւրում:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ:

ա :

Յաւուրց անտի բոբուլամայ որդւոյ սողովմանի բաժանեցաւ թագաւորութիւնն հրէից յերկուս : Հոսէր արիւնն 'ի վերաց անտի, և ընդր զծոց կառաց : Յարեան նորա 'ի քաղաքէ անտի, և եկին յեգիպտոս առ փարաւոն արքայ : Տուբիա և հրեշտակն ուղեկից նստան առ ափամբ գետոյն : Իբրեւ էջ տուբիա լուանալ յեզր գետոյն, վազեաց ձուկն մի 'ի գետոյ անտի, և կամէր կլանել զնա : Իրտեսքն առաքեալք 'ի մովսիսէ զանգիտեցուցին զսիրտս եղբարց իւրեանց, և սատակեցան յանապատի անդ : Թէպէտեւ բազում ինչ ծածկեսցի յաշխարհի աստ, սակայն ոչ 'ի ծածուկ ինչ է յաստուծոյ :

բ :

Որ համբերեսցէ խապառ նա կեցցէ : Որ ողորմի աղքատաց ոչ կարօտասցի, իսկ որ դարձուցանէ զակն իւր 'ի նոցանէ, 'ի բազում կարօտութեան եղիցի : Որ անարգէ զտնանկն մեղանչէ, որ ողորմի աղքատի երանելի է : Բռնակեցաւ 'ի քաղաքին, որ կոչէր նազարէթ : Ըմենքին որք ընդ նմա էին, մեռան : Հերովդէս կոտորեաց զամենայն մանկունս, որ էին 'ի բեթղէհէմ : Որ 'ի նաւին էին հաւատացին նմա, և ոչ ոք գիտաց, թէ ով ոք էր նա : Ճրագ լոյս տայ ամենեցուն, որ 'ի տանն իցեն : Են ոմանք, որք ոչ հաւատան : Ոչինչ է 'ի ծածուկ, որ ոչ յայտնեսցի : Օինչ է այն, որ 'ի ձեռին քում է : Ելէքսիանոս երբէք երբէք խառնեալ ընդ աղքատսն, որ 'ի դուռն եկեղեցւոյն, խնդրէր ողորմութիւն յայնցանէ, որք մտանէին յեկեղեցին :

գ :

Յամենայն գազանս, որք ստեղծան 'ի պէտս մարդկան, չիք այն ինչ, որ սիրէ զտէր իւր իբրեւ զուռն, և պահէ զպահպանութիւն նորա զցայգ և զցերեկ. թէպէտեւ հար-

կանէ զնա տէր իւր, սակայն նա առ 'ի նմանէ ոչ հեռա-
նայ. և իբրեւ յորս ելանէ, և պատահիցի տեառն իւրում
առիւծ սաստիկ, 'ի մահ մատնէ զանձն փոխանակ տեառն
իւրոյ:

70

Օր տեսաքն և լուաք պատմեմք ձեզ: Օր դու ա-
սես, և ես ասել կարող եմ: Կարգացի զթուղթն ձեր, զոր
գրեցիք առ իս: Օր ոչն գիտեմ, զիարդ ասացից:
Օինչ է այն զոր բարձեալ տանիս: Երեք են, զորս
անհար է ինձ իմանալ: Յիշեաց, զոր արարն: Օբանն,
զոր ասացեր յեռանդն, ոչ կարացի իմանալ, զի այլուր
էին միտք իմ: Ոչինչ է, զոր աստուած ոչ գիտէ: Ոչինչ
ունիս, զոր ոչ առեր յաստուծոյ:

71

Եղու, որ քան զամենայն տկար է, զերկասիրութիւն
պատուէ, որոյ գործն ամենեցուն է պիտանի: Եր անդ
այր մի, որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր: Եղու ոչ կարէ
պատմել զփառս արքայութեան, որում արժանանան
սուրբքն: Յաստուծոյ, ասէ սողովմոն, պարտ է խնդրել
զիմաստութիւն, յորմէ և ինքն իմաստնացաւ: Ենօրէնք
խնդալով գործեն զմեղս, յորոց արդարքն զարհուրին: Ե
գիշերին յորում մատնեցաւ յիսուս, եկն 'ի գիւղ մի,
որում անուն էր գէթսէմանի: Ենդ նոյն ճանապարհ ընդ
որ եկն, գնաց:

72

Թուարանութիւն գտին փիւնիկեցիք, զի վաճառա-
կանք էին, և թուարանութեան պէտս ունէին: Իսկ զե-
րաժշտութիւն գտին յոյնք, զի որսիէոս յոյն էր աղգաւ,
զորմէ ասեն նախ գտանել զերաժշտականն: Իսկ զաս-
տեղաբաշխութիւնն գտին քաղզէացիք, վասն զի անամպ
և հանապաղ ջինջ գոլով օդոյն, զիւրաւ կարացին ըմբռ-
նել զշարժմունս աստեղաց: Իսկ զերկրաչափութիւն
գտին եգիպտացիք, քանզի 'ի ծովանալ նեղոս գետոյ, և

ի խառնակել զսահմանս արտավարացն կռիւք և սպան-
մունք լինէին եգիպտացւոցն ի վերայ իւրաքանչիւր սահ-
մանի։ Սինչե իմացան չափ, որով գտանէին զսահմանս
իւրաքանչիւր արտավարացն, ուստի յառաջ եկն երկրա-
չափութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ա։

Բազում անգամ քան զհեթանոսս յետնեալ գտանիմք
քրիստոնեայքս։ Վրութասցուք մեզաւ որք անցուցանել
զբարկութիւն աստուծոյ։ Որպէս սկսաքս, ի նմին կա-
տարեսցուք։ Օհնչ իրք իցեն, զոր լուաքս։ Որ ստեղ-
ծերդ զիս, ողորմեա ինձ։ Եւդպէս արասցուք, որպէս ա-
սացերդ։ Եսէր զճշմարտն, եթէ ոչինչ գիտեմ յայն-
ցանէ, զոր ասէքդ, այլ նորա ոչ հաւատային նմա ամե-
նեւին։ Օր ասէքդ, ցուցէք գործով։

բ։

Տունս, զոր ես շինեմ, մեծ է։ Չքհորս խոր է։ Սա-
տեան առ յիսուս աշակերտքն, և ասեն. տեղիս անապատ
է, և օրս տարաժամեալ, արձակեալ զժողովուրդս, զի եր-
թեալ գնեսցեն իւրեանց կերակուրս։ Ոյր է պատանեակդ
այդ։ Ոյր հրամանաւ շինէք զտունդ զայդ։ Բաց զպա-
տուհանդ, որ հայի ընդ արեւելս։ Որդւոյ քո իցէ պատ-
մուծանդ, եթէ ոչ։ Ոյր է մատանիդ, գինտդ, և գա-
ւաղանդ։ Սոստ ի քաղաքդ, և պատմեսցի քեզ, զինչ
պարտ իցէ առնել։

գ։

Կամքս բնաւ ոչ ախորժէ զհիւանդանալն։ Սնրմինս բազ-
մապատիկ հիւանդութեամբ օր ըստ օրէ տկարանայ։ Ո
քաղցրիկ որդեակ, ուր արդեօք իցես, զի անունդ կայ,
և դու ոչ երեւիս։ Ենդ ոչ տեսի զոք յաղգէս հայոց։

Երբ իցէ ինձ արձակիլ 'ի մարմնոյս : Եսպէս երթի-
ցուք որպէս և եմ իսկ, անծածուկ գլխովս և բոկ ոտիւքս :

76

Եւր ոմն ցանկացեալ կրօնաւոր լինել, գնաց առ ծեր
ոմն, և յայտնեաց նմա զխորհուրդ իւր : Եւ ցնա ծերն,
եթէ կամիս կրօնաւոր լինել, երթ ցրուեալ զինչս քո, և
եկեալ նստցիս 'ի սենեկի քում : Եւ նա գնաց վաղվա-
ղակի, և ըստ խրատու ծերոյն բաշխեաց զամենայն ինչս
իւր աղքատաց, բայց միայն 'ի պէտս իւր եթող դա-
հեկանս հարիւր, և եկեալ նստաւ 'ի սենեկին : Օկնի
աւուրց ինչ ասեն ցնա խորհուրդքն, հնացեալ է դուռն
խցիդ, նորոգեսցես զսա, և եկեալ պատմեաց զայն ծե-
րոյն, եթէ խորհիմ 'ի միտս իմ նորոգել զդուռն խցին : Եւ
ցնա ծերն ոչ ասացի քեզ թէ ցրուեալ զինչս քո, արդ
զմնացեալն զայն ևս բաշխեալ, արար նա զհրամայեալն,
բայց ևս մնացոյց անտի դահեկանս տասն : Օկնի ժա-
մուց ինչ դարձեալ ասեն ցնա խորհուրդքն, ձեղուն սե-
նեկիս հին և փտեալ է, պարտ է քեզ շինել զսա, և
գնացեալ պատմեաց և զայս ծերոյն : Եւ ցնա ծերն, ու-
նիս և այլ ևս ինչս ցրուեսցես զնա ևս, զի հանգիցես,
և գնացեալ ցրուեաց և զտասն զայն դենար, և յայնմ
օրէ խորհուրդք իւր հանգուցին զնա :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ :

100

Օկնչ դիւրին է, սիրել զամենայն դք, և սիրելի լի-
նել յամենեցունց, եթէ կագել և կռուիլ ընդ ամենե-
սին : Հողմ՝ շարժէ զտերևս ծառոց : Տերեք ծառոց շար-
ժին 'ի հողմոց : Արրիկ սաստիկ հողմոյ 'ի տեղիս տեղիս
զէնս կործանեաց : Եւ քիչ 'ի բազում տեղիս կործանե-
ցան 'ի սաստիկ մորկաց : Այլումպոս եգիտ զամբիկա զնոր
աշխարհ : Բազում նոր կղզիք գտան 'ի հմուտ նաւա-

պետաց: Որդեակ պատուեալ զծերս, զի և դու պատուեսցիս 'ի ծերութեան քում:

բ:

Ոմն 'ի ճգնաւորաց յանցուցեալ էր, վասն այնորիկ ժողովեցան, և կոչեցին և զսուրբն անտոն, և նա ոչ կամեցաւ գնալ. դարձեալ աղբ արարին, և ասեն, եթէ ամենեքեան քեզ ակն ունին և մեան. իսկ նա ըստ կամաց նոցա յարուցեալ էառ փսիադ ծակ, և լցեալ զայն աւաղով՝ եդ 'ի վերայ թիկանց իւրոց, և այնպէս եկն: Եւ ելին ամենեքեան ընդ առաջ նորա, և իբրեւ տեսին զնա յայնկերպարանս ասեն, զինչ է այդ հայր: Ասէ ցնոսա այս իմ մեղք են, որք սորեն զկնի իմ, այլ ես ոչ տեսանեմ, և ահա այսօր եկի դատել զայլոյ մեղս: Եթէ կամիմք զի թողցին մեզ մեղք մեր, և մեք թողուցումք զմեղս այլոց: Նոքա իբրեւ լուան զայս, ինչ ոչ կարացին ասել ցնա, և այր իւրաքանչիւր գնաց 'ի տեղի իւր:

գ:

Ոմն յեղբարց յորժամ բնակէր 'ի վանս վասն ամենայն դոյզն իրաց արագ շարժէր 'ի բարկութի. եղկելին ձանձրացեալ յիւրոց անկարգ գնացից վարանէր յանձն իւր, թէ որպէս ազատիցի յախտէ անտի: Արդ՝ ելեալ 'ի վանացն գնաց յանապատ հեռի յայր ինչ, և անդ հանդարտեցաւ: Իսկ 'ի միում աւուր լցեալ զպնակն ջրով, եդ մերձ իւր, և հեղաւ առ ժամայն: Ելից դարձեալ, և այն ևս թափեցաւ թաւալեալ: Ելից երրորդ անգամ, և իբրեւ դարձեալ հեղաւ. բարկացեալ էառ զպնակն և եհար զքարի և խորտակեաց: Օկնի ժամուց ինչ իբրեւ դադարեաց բարկութի նորա 'ի միտս եկեալ գիտաց, եթէ միայն կեալն ոչ կարէ դադարեցուցանել զբար ամսոս. այլ մանաւանդ ուր և իցէ որ պարտ է զհամբերութիւն յանձին ունել: Էջետ այսորիկ դարձաւ 'ի վանս, և կրթութիւն զանձն համբերել ամենայն նեղութեանց:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ւն :

Ի շնչել հողմոյ մէքն փարատի : Ի ծերանալ մարդոյ վա-
տի տեսութիւն աչաց նորա : Ի ցօղել ամպոց աճնն դա-
ւարիք : Ի շարժել բարկութեան քո մի բանար զբերան քո :

ք :

Ի ծնանել յիսուսի 'ի հրէաստանի, թագաւորէր 'ի վե-
րայ հայոց արգար, որ էր յարչակունի ազգէ այր իմաս-
տուն և հանճարեղ : Գէպ եղև սմա երթալ յերկիրն
պարսից առ 'ի խաղաղացուցանել զարտաշէս արքայ պար-
սից, և զեղբարս նորա, որք գժտեալ էին ընդ միմեանս
վասն թագաւորութեան : Եւ անդ պատահեաց նմա ցաւս,
որում ոչ կարացին օգնել բժիշկքն :

դ :

Երթամ ձուկն որսալ : Եկին 'ի տուն նորա խնդրել
զնա : Սարդ մի խնդրեմ խօսել ընդ նմա, և ոչ գտա-
նեմ : Հրեշտակք եկեալ էին տանել զհօգի նորա : Յետ
ծննդեանն քրիստոսի զան յամենայն ազգաց տեսանել
զայրն և զմուրն բեթղէհէմի և երկրպագանել նմա :
Յետու առաքեաց երկուս երիտասարդս լռեսել զերկիրն
զաղտ :

դ :

Յայնժամ յիսուս բժշկութիւնս կատարէր 'ի հրէաստա-
նի առանց դեղոց, և լուեալ զայն արգարու, առաքեաց
զսուրհանդակ իւր, և զայլ արս փառաւորս 'ի միասին, և
գրեաց առ յիսուս այսպէս : Եբգար որդի արշամայ, առ
յիսուս փրկիչ և բարերար, որ երեւցար յերուսաղէ-
մացւոց աշխարհին ողջոյն : Եղևալ վասն քո, և վասն
նշանաց քոց զոր առնես, զմի ինչ յերկուց աստի հաս-
տատեցի 'ի միտս իմ. զի կամ աստուած իսկ ես յերկնից
իջեալ, և զայդ առնես, և կամ աստուծոյ որդի ես : Եւ

այ ևս վասն հրէից, եթէ տրտնջեն զքէն. քաղաք մի փոքրիկ գեղեցիկ է իմ բաւական երկոցունցս. աղաչեմ զքեզ գալ և լինել ընդ մեզ : Յորժամ հրեշտակքն արգարու եկին յերուսաղէմ, պատահեցան այնմ ժամու յորժամ յիսուս յաւանակաւ ելանէր յերուսաղէմ, և մատուցեալ առ փիլիպպոս և առ անդրէաս, ետուն նոցա զթուղթն արգարու, և նոքա զթուղթն հանդերձ ընծայիւք մատուցին առ յիսուս :

Ե :

Մշտեմ մի անողորմ լինել : Քաւ լիցի, Կոմ, մի լիցի քեզ առնել զբանդ զայդ : Ձգեաց արբահամ զձեռս իւր առնուլ զսուրն, և զենուլ զորդին իւր : Եւ ըստ կարի իմում ճգնեցայ պահել զպատուիրանս աստուծոյ : Խորհեցան ՚ի ծածուկ արկանել զնա ՚ի ծով : Կամիմ զամենեսեան ՚ի գործս վաստակել, քանզի զամենայն չարիս դատարկութիւնն ուսոյց :

Ը :

Յիսուս հրամայեաց թովմայի գրել պատասխանի արգարու այսպէս : „Երանի այնմ, որ ոչ իցէ տեսեալ զիս, և հաւատայցէ, . . . փոքր ինչ ժամանակ վն մատակարարութեան ինչ առաքեցայ այսր, և ապա վերանամ առ նա, որ առաքեացն զիս, և յայնժամ զմի յաշակերտաց իմոց առաքեցից առ քեզ, կեանս տալ քեզ, և որոց ընդ քեզ են“ : Առաքեաց ընդ թղթին և զանձնազործ պատկեր իւր ՚ի սուրբ դաստառակին : Եւ յետ յարութեանն քրիստոսի լուեալ արգարու զգալուստ թաղէի առաքելոյն յուռհա, իսկոյն կոչեաց զնա, և ընդ մօտանելն ՚ի ներքս անկեալ թագաւորն ՚ի գահոյից երկիրպագանէր նմա, և թաղէոս ձեռն եղեալ ՚ի վերայ նորա անուամբն յիսուսի մկրտեաց զթագաւորն, և զբաղմութիւն քաղաքին և շինեաց նոցա եկեղեցիս, և ձեռնադրեաց զադդէ եպիսկոպոս քաղաքին փոխանակ իւր :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ա :

Արդեհ 'ի փոքունց սկսեալ մեծանայ, և կիզէ զամենայն նիւթ : Սոլորեալ յուղւոյն ոչ գիտէաք թէ յո՞ երթայաք : Օձեռանէ կալեալ տարան 'ի տուն իւր : Հանեալ զվերարկուն եդ ընդ սնարիւք, և ննջեաց :

բ :

Լոն ուրումն էր անդաստան, և 'ի ծուլութենէ իւրմէ կորդացեալ եղև այն, և լի եղև փշով ըստ փշալից անտառի : Հետոյ կամեցեալ սրբել զնա, ասէ ցորդին իւր, գնա՛ որդեակ, և սրբեա՛ զարտն զայն, իսկ նա գնաց, և իբրև ետես զբաղմութիւն փշոց կարճամտեալ վհատեցաւ, և ասէ, երբ կարացից սրբել զսա, և անկեալ անդ ննջեաց մինչև ցերեկոյն : Եւ ապա գնացեալ հայր մանկանն տեսանել թէ զինչ գործեալ իցէ նորա, և եգիտ զի բնաւ ոչ աշխատեալ էր, և ասէ, զինչ է այս որդեակ զի ոչինչ գործեալ է քո, ասէ մանուկն յհայրն . յորժամ եկեալ տեսանեմ զբաղմութիւն փշոցն՝ զարհուրիմ, և յահէ անտի թմրեալ ննջեմ մինչև ցերեկոյ : Եսէ հայրն ցնա, որդեակ յամենայն աւուր սրբեալ գործեա՛ քեզ անկողին, և անդ ննջեա՛, և յաջողեսցին գործքքո : Իսկ որդին արար ըստ բանի հօրն, և 'ի սակաւ աւուրս սրբեցաւ անդաստանն այն, և սերմանեալ ցորեան, առին զարդիւնս նորա :

գ :

Յուդա մատնելոց էր զյիսուս : Յորժամ տեսանիցէք ընդ առաւօտս զերկինս կարմրացեալ, ասէք թէ անձրև լինելոց է, և լինի այնպէս : Բրիստոս գալոց է 'ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս : Եյնպէս կեաց, իբր թէ վաղիւ մեռանելոց ես : Յիշեա՛ զօր մահու քո, զի երբ և է մեռանելոց ես : Եւ ամենայն գործոց քոց համարս տալոց ես :

դ:

Ունիմ ինչ ասել քեզ : Կամ, Բանք ինչ են իմ ընդ քեզ : Օ՛հնչ ունիս խօսիլ ընդ իս : Մինչ հանդերձեալ էր մեռանել , կային մերձ առ նմա բազումք 'ի բարեկամաց նորա : Օ՛հնչ պիտոյ է ինձ այս կեանք , եթէ մեղօք հասանէ ինձ կեալ :

է:

Երբեմն հայրն մական գնացեալ էր յեգիպտոս , և իբրեւ եկն 'ի սենեակ իւր , եգիտ անդ այր մի , որ կողոպտէր զխուց նորա , և զկարասին հանեալ գնէր 'ի վերայ գրաստու իւրոյ : Սերն իբրեւ ետես զնա , սկսաւ օգնել նմա որպէս զօտար դք , և բարձեալ հանդարտութեամբ յուզարկէր զնա , և ասէր , ոչինչ բերաք յաշխարհս , և ոչինչ հանելոց եմք ընդ մեզ աստի , տէր ետ , և տէր էառ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ:

ա :

Լնչիշատակութիւն երախտեաց ատելի է աստուծոյ և մարդկան : Հեղումն արեան մարտիրոսաց փառատեաց յաշխարհէ զխաւար կռապաշտութեան : Ոչինչ է յամենայն ախտս չար քան զլրբութիւն , քանզի ծնօղ է ամենայն չարեաց : Ընասունք եղեն վասն սպասաւորութեան մարդկան : Ըստուած ստեղծ զճաղիկս 'ի զբօսանս և 'ի բժշկութիւն մարդկան : Քրիստոս եկն յաշխարհ 'ի խընդիր կորուսեալ ոչխարին :

բ :

Միայնակեաց ոմն յոյժ հանճարեղ և սուրբ ոչ եգիտ առժամայն իւր տուն բնակութեան . էր անդ և ծեր ոմն , որ ունէր այլ սենեակ առանձին . յորժամ գիտաց եթէ կարօտ էր միայնակեացն սենեկի , հիւրընկալեաց զնա 'ի սենեակ իւր : Եւ ահա բազումք գային 'ի տես նորա , և

բերէին զպիտոյս նորա առատապէս: Եւ սկսաւ ծերն
այն, որ տէր էր տանն, ռեսալ ընդ նմա, և առաքեաց
զաշակերտ իւր և ասէ, գնա՛ ի տեղւոյէդ զի ինձ պիտոյ
է տուն իմ: Եթէ ոչ գնասցես կամաւ, դաւաղանաւ ար-
տաքսեցից զքեզ ակամայ: Վնաց աշակերտն և ասէ ցնա
ծեր իմ առաքեաց զիս առ քեզ, և ասէ, որպէս կեաս
յաւուրս յայսմիկ: Եւ նա ասէ, ասասցես զինէն, աղօթել
վասն իմ, զի ծանրացաւ ստամոքս իմ: Եկեալ եղբայրն
ասէ խնդրեսցէ այլ սենեակ, և վաղվաղակի յիջնեսցի ան-
տի, բայց աղաչէ ներել մինչև ցկիւրակէ:

Դ:

Յիշեա՛ զերս քո յաշխարհէ: Կալան զանցս լեռնային
կողման, զի ընդ այն էին մուտք ի հրէաստան, և դիւ-
րին էր արդելու: Քանզի նեղ էին, և կարէին պահել
արքերկու: Յիսուս յետ դարձին յեգիպտոսէ բնակեցաւ
ի նաղարէթ: Կոստացաւ մեզ քրիստոս զհանգիստ յար-
քայութեան իւրում: Սարգարէքն յառաջագոյն գուշա-
կեցին զգալուստ քրիստոսի յաշխարհս, և զդարձ հե-
թանոսաց ի հաւատս: Սարտիրոսք համբերութիւն տանջա-
նաց առաւել զարմանալիք էին, քան սքանչելագործութիւն:

Ե:

Իբրեւ եկն կիւրակէն, և ոչ գնաց, յայնժամ առեալ
ծերն զցուպ իւր, գնայր հանել և վանել զնա: Եսէ ցնա
աշակերտն, ես նախ երթայց, զի մի՛ գուցէ օտար ոք
իցէ անդ: Եւ յառաջեալ եկն աշակերտն առ ծերն, և
ասէ, ծեր իմ գայ առ քեզ յայցելութիւն: Իսկ նա,
իբրեւ լուաւ զտէր ծերոյն զոր ցուցանէր առ նա, ել ընդ
առաջ նորա, և անկեալ առ ոտս նորա երկիրեպագնմա
և ասէ, մի աշխատ լինիր հայր, ես եկից առ քեզ: Չայն
իբրեւ ետես ծերն, ի գութ խանդաղատեցաւ, ընկէց ի
ձեռանէ զցուպն, և գնաց համբուրեաց զնա: Իբրեւ դար-
ձան ի սենեակ իւրեանց, ասէ ծերն ցաշակերտն իւր,
ոչինչ ասացեր նմա, յորոց ասացի քեզ ասել գմա, և
նա ասէ, ոչ հայր: Յայնժամ ուրախ եղև և ասէ

ցաշակերտն իւր. յայսմհետէ դու վարդապետ իմ, և
ես աշակերտ քո, այսօր դու ես փրկիչ անձին իմոյ, և
առիթ փրկութեան յախտէ նախանձու:

Ե:

Կերպարանք կապկի նման է կերպարանաց մարդոյ: Գու
վութեան արժանաւոր այն բժիշկն է, որ զանյուսացեալ
հիւանդն յանձն առնու բժշկել: Արժանի է մշակն վար-
ձու իւրոյ: Այր ոմն մեծատուն աղաէր զմի որ 'ի ծե-
րոցն խնդրել ինչ 'ի նմանէ 'ի պէտտ իւր, ասէ ծերն,
ես ոչ եմ կադօտ ընչից, բաւական են ինձ ձեռքն իմ և
գործք նորա:

Զ:

Հայրն եսայի առեալ երբեմն զղամբիւղ իւր՝ գնաց առ
երկրագործ ոմն և ասէ, տուր ինձ ցորեան, ասէ ցնա երկ-
րագործն, որպէս կամիս առնուլ ցորեան, զի ոչ աշխա-
տեցար 'ի հնձելն. ասէ ցնա ծերն, ոչ երբէք առնուն ցո-
րեան, որք ոչն հնձեն, ասէ ցնա մշակն՝ ոչ, և այսպէս
մեկնեցաւ անտի: Եղբարքն որք էին ընդ նմա, անկան
յոտս նորա և ասեն, զինչ գործ գործեցեր հայր, ասէ
ցնոսա յօրինակ ձեզ արարի եղբարք, զի որ թափուր է
'ի գործոց առաքինութեան, ոչինչ վարձս աուցէ յաս-
տուծոյ:

ԳՂՄԻԽ ԺԼ:

Թ. Ա.

№ 8212

Է:

Մշխարհս բանիւ տեառն հաստատեալ կայ: Անշուռնչ
կային զգիշերն ողջոյն: Անպակաս յիշեմք զձեզ յաղօթս
մեր: Աներկիւղ անցաք ընդ մէջ նոցա: Եթէ առաջ
նորդն ուղիղ գնայ, հետեւեալքն անխոտոր ճանապար-
հորդեն: Իհէլ յանիրաւի ինչ Թշնամանիցիս, համբեր:

9 U. P.

No 82 12